

Vanhassa vara parempi

Elokuvareboottien käsittely Internetin käyttäjäarvosteluissa

Tomi Honkasalo

Pro gradu -tutkielma

Digitaalisen kulttuurin, maiseman ja kulttuuriperinnön tutkinto-ohjelma, digitaalinen
kulttuuri

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Marraskuu 2022

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Digitaalisen kulttuurin, maiseman ja kulttuuriperinnön tutkinto-ohjelma,
digitaalinen kulttuuri

TOMI HONKASALO

Vanhassa vara parempi- Elokvareboottien käsittely Internetin
käyttjäarvosteluissa

65 s.

Digitaalinen kulttuuri

Marraskuu 2022

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten elokvarebootteja käsitellään käyttjäarvosteluissa. Arvostelut ovat haettu Internet Movie Database-sivuston kuudesta eri elokuvasta, joista kolme on alkuperäiselokuvia ja toiset kolme kyseisten elokuvien rebootteja. Arvosteluja kerääntyi lopulta noin 5500 kappaletta. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää arvostelijoiden motiiveja, sekä seurata elokvareboottien vastaanottoa sivuston arvosteluissa. Tutkin arvosteluja tutkimuksessa sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen menetelmällä. Tulosten selkeyttämiseksi käytän työvälineinäni sanapilviä, kaavioita ja AntConc-ohjelmaa, jonka avulla tuon esiin arvosteluissa ilmeneviä huomioita. Tulosteni mukaan elokvarebootteja verrataan alkuperäisiin jatkuvasti eri tavoilla ja niiden arvostelut ovat jokaisessa valitsemassani esimerkissä sävyiltään ja pisteytykseltään negatiivisempia. Tulosteni mukaan tunnesiteet alkuperäiselokuvaa kohtaan ja fanius motivoivat arvostelijoita vertaamaan elokuvien rebootteja alkuperäisiin. Arvostelut sisältävät myös sosiaalisessa mediassa esiintyviä käytänteitä, mistä syystä arvostelujen ja sosiaalisen median yhteinen seuranta voi tuottaa tärkeitä huomioita.

Asiasanat: Elokuva-arvostelut, kritiikki, elokuvat, uudelleefilmatisoinnit, verkkoyhteisöt, elokvateollisuus, elokvakulttuuri, elokuva-ala, Internet-osoitteet, fanius, tunnearvo, verkkokeskustelu.

1. Johdanto.....	1
1.1 Tutkimuskysymys.....	2
1.2 Keskeiset käsitteet ja genreteoria.....	5
1.3 Tutkimusaineistot ja tutkimusmenetelmät.....	8
1.4 Aiempi tutkimus.....	12
2. Arvostelujen sanapilvianalyysi.....	14
2.1 Pääkallosaarelta verkkoon- <i>King Kong</i> -elokuvat sanapilvessä.....	17
2.2 Kuninkuudesta verkkoon- <i>Leijonakuningas</i> -elokuvat sanapilvessä.....	23
2.3 Biokoneesta verkkoon- <i>Robocop</i> -elokuvat sanapilvessä.....	27
3. Vastakkainasettelut arvosteluissa.....	31
3.1 King Kong kohtaa Godzillan- <i>King Kongin</i> arvostelut AntConcissa.....	32
3.2 <i>Leijonakuningas</i> lapsuuden symbolina- <i>Leijonakuninkaan</i> arvostelut AntConcissa.....	37
3.3 Vanha ja uusi vastakkain- <i>Robocopin</i> arvostelut AntConcissa.....	42
4. Ääripääpisteityksen analyysi.....	46
4.1 Positiiviset arvostelut hallitsevat alkuperäisteoksia.....	51
4.2 Negatiiviset arvostelut rebootteja koskevana ilmiönä.....	55
5. Lopuksi.....	59
Lähteet ja viitteet.....	62

1. Johdanto

Elokvien uudelleenkäynnistäminen (reboot) on ollut yhä enemmän yleistynvä perinne elokuvateollisuudessa. Uudelleenkäynnistämällä tarkoitetaan jonkin aikaisemman elokuvan tai elokuvasarjan uutta aloittamista. Palaan käsitteen selittämiseen alla, jossa selkeytän tutkimuksessa esiintyviä käsitteitä. Tätä kyseistä reboottaamista on harjoitettu jo jonkin aikaa, mutta aiempien menestyselokvien määrä on kohonnut huomattavasti. Elokuvakulttuuriin sisältyy myös vahvasti elokvien arvostelut, joita on useasti löydetävissä viihdelehdistä ja nettisivustoilta. Ammatilliset arvostelut usein kokoavat elokvan ytimen ja saattavat analysoida elokuva eri aspekteja, kun taas kuluttajien tekemissä elokuva-arvosteluissa saattaa helpostikin nähdä pinnalle nousseita tunteita. Olen aina ollut kiehtoutunut kuluttajajien arvosteluista, sillä ne paljastavat usein asioita, mitä virallisissa arvosteluissa ei käydä läpi. Näiden mielivaltaisiltakin vaikuttavien arvostelujen analyysissä tulee muistaa aina arvostelijoiden motiivi tehdä arvosteluja. Oman uskomukseni mukaan useissa arvosteluissa arvostelijalla on jokin arvostelusta piiloitettu agenda. Motiivit ja agendat ovat oletettavasti myös läsnä reboottien arvosteluissa.

Elokuvateollisuus on yli sata vuotta vanha ja sen vaikutus näkyy päivittäisessä elämässämme huomattavan usein. Elokuvateollisuus on myös muokkaantunut eritapaiseksi eri kulttuureissa, aiheuttaen huomattavan eri tapaista ja näköistä sisältöä. Esimerkiksi Yhdysvalloista tulevat elokvat eroavat huomattavasti intialaisista elokvista sekä kulttuuriltaan, että kulttuurisilta sisällöiltään¹. Elokuvakulttuuri ulottuu myös moninasiin sosiaaliin tilanteisiin. Elokvat toimivat helppona jäänmurtajana uusien tuttavuuksien tekemisessä ja ajan kulutuksessa. Jatko-osina tuotetut elokvat ovat saaneet itselleen faneja, joille elokvan miljöön mukaisesti suunniteltuja tuotteita ja tapahtumia myydään. Vahvana esimerkkinä tästä toimii elokuvasarja *Star Wars*, jonka alkuperäiseen elokuvasarjaan kuului kolme elokvaa (1977-1983). Elokvasarja on saanut sen jälkeen esiosia ja jatko-osia, joiden kautta uudet sukupolvet -uusi tuleminen alkoi vuonna 1999 ja se jatkuu yhä- ovat kiinnostuneet siitä. Fanius elokuvasarjaa kohtaan on kasvanut, ja nykypäivänä elokuva omistaa noin 10 elokvaa ja lukemattoman määrän sivutuotteita, joihin sisältyy esimerkiksi leluja, pelejä ja kirjoja². *Star Warsin* tällä hetkellä omistava Disney tulee tekemään elokuvasarjasta tuotteita niin

¹ Katso esim. Ghaznavi 2017.

² Katso esim. Taylor 2015.

kauan kun se nähdään tuotannollisena. Elokuvasarjan fanit odottavat uusia jatko-osia elokuvasarjalle, ja vastaanotto näille elokuville saattaa vaihdella pettymyksestä onnellisuuteen. Koska aihetta on tutkittu niin paljon, en käsittele Star Warsia tässä työssäni. Sen sijaan kohdistan tutkimukseni toisiin reboot-elokuva -aiheisiin ja -sarjoihin.

Nykypäivänä uusien elokuvien lisäksi vanhemmat suositut elokuvasarjat saatetaan tuottaa uudelleen, joka tarkoittaa elokuvasarjan aloittamista uudelleen uutta potentiaalista yleisöä tavoittaen. Tämänlaisten elokuvien vastaanotto on kuitenkin usein vaihtelevaa, sillä alkuperäisten elokuvien fanit eivät aina ota rebootteja lämpimästi vastaan. Onko kuluttajien vastaanotto elokuvan uusintaversiolle kylmempi alkuperäisversion olemassaolon vuoksi vai toisinpäin? Halutaanko vanha korvata uudella ajan muutosten myötä?

1.1 Tutkimuskysymys

Tutkimukseni päätutkimuskysymys on *miten rebootteja ja niiden alkuperäisversioita käsitellään IMDb-sivuston käyttäjäarvosteluissa?* Sivukysymyksinäni on *miten historialliset ja lajityypilliset tekijät näkyvät sivuston käyttäjäarvosteluissa ja mitä elokuva-arvostelut kertovat laajemmin Internetin keskustelukulttuurista?* Tutkimukseni kohdistuu kuluttajien näkökulmaan uusintaversioihin käyttäjäarvostelujen kritiikin kautta. Olen päättänyt tästä syystä valita yhteensä kuuden elokuvan käyttäjäarvostelut kiistatta elokuva-alan ja -harrastajien keskuudessa tärkeimmän tietokannan, eli Internet Movie Databasen (jatkossa: IMDb) -sivustolta ja tutkia niistä esiin nousevia huomioita. Elokuvat ovat seuraavat:

King Kong, ohjaajat: Merian C. Cooper & Ernest B. Schoedsack, RKO Radio Pictures (1933),

Kong:Skull Island (Kong: Pääkallosaari), ohjaaja: Jordan Vogt-Roberts, Warner Bros. & Legendary Entertainment & Tencent Pictures (2017),

The Lion King (Leijonakuningas) ohjaajat: Roger Allers & Rob Minkoff, Walt Disney Pictures & Walt Disney Animation Studios (1994),

The Lion King (Leijonakuningas) ohjaaja: Jon Favreau, Walt Disney Pictures & Fairview Entertainment (2019),

Robocop, ohjaaja: Paul Verhoeven, Orion Pictures (1987),

Robocop, ohjaaja: José Padilha, Metro-Goldwyn-Mayer & Columbia Pictures & Strike Entertainment (2014).

Kaikki edellä mainituista uudemmissa elokuvista toimivat oman elokuvasarjansa reboottina. Vanhemmat elokuvat edustavat massiivisista menestyksistä pienemmiksi kulttihiteiksi kutsuttuja elokuvia. Kaikilla edellä mainituilla elokuvilla on faneja, joiden suhtautuminen uusintaversioon tulee olemaan tutkimuksen olennainen huomio.

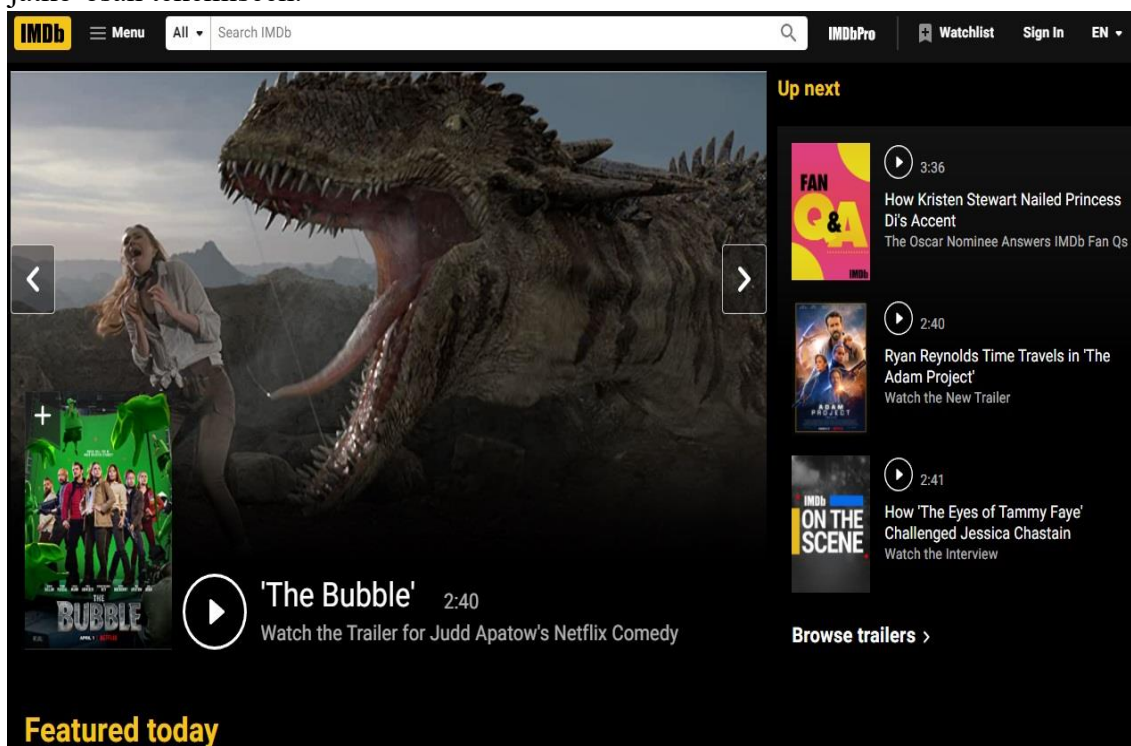
King Kong -elokuvan alkuperäisversio on seikkailu/kauhuelokuva, joka tehtiin vuonna 1933 ja sen ohjaajina toimivat Merian C. Cooper ja Ernest B. Schoedsack. Elokuva oli suuri menestys ja sen eri kohtauksia on lainattu ja parodisoitu useamminkin eri alustoissa. Se ja sen myöhemmät rebootit myös synnyttivät jatko-osia, joiden tunnettavuus ei yltänyt enää samalle tasolle. *King Kongin* uusin reboot tunnetaan nimellä *Kong: Skull Island (Kong: Pääkallosaari)*, joka myöskin sai jatko-osia. Tämä elokuva julkaistiin 2017, ohjaajanaan Jordan Vogt-Roberts.

The Lion King (Leijonakuningas) on Disneyn tekemä piirrosanimaatio, joka tehtiin vuonna 1994. Elokuvan ohjaajina toimivat Roger Allers ja Rob Minkoff. Elokuva oli massiivinen menestys ja on saanut yleisesti erittäin positiivisen vastaanoton.

Vastaanotto on hieman kuitenkin laskenut myöhemmin pinnalle nousseen löydön myötä, mikä nosti yleisössä syytöksen *Leijonakuninkaan* olevan osittain plagioitu japanilaisesta animaatiosta *Kimba the white lion*. Elokuvan uusin versio käyttää samaa nimeä, mutta muuttaa piirrosanimaation 3D- tietokoneanimaatioksi. Elokuva tehtiin vuonna 2019 ohjaaja Jon Favreaun toimesta.

Robocop on toimintaelokuva vuodelta 1987, joka tunnetaan sen verisyydestä. Uskotusti ohjaaja Paul Verhoeven käytti elokuvan brutaalisuutta satiirisesti ottaakseen huomiota väkivallan normalisoitumiseen televisiossa. Elokuvasta tuli kulttihitti, eikä se ikinä saavuttanut aikaisemmin mainittujen elokuvien kuuluisuutta. Sen uusintaversio on jättänyt verisyyden kokonaan pois, keskittyen enemmän elokuvan tarinan kertomiseen. Elokuva toimii samalla nimellä kuin alkuperäinen, ja on valitsemistani elokuvista vanhin reboot, saapuen teattereihin vuonna 2014. Elokuvan ohjasi José Padilha.

Elokuvan vastaanotto oli huomattavan negatiivinen, eikä se tuottanut tarpeeksi rahaa jatko-osan tekemiseen.

The screenshot shows the IMDb website interface. At the top, there is a navigation bar with the IMDb logo, a menu icon, a search bar, and links for IMDbPro, Watchlist, Sign In, and EN. The main content area features a large video player for 'The Bubble' (2:40), which is a Netflix comedy by Judd Apatow. To the right of the video player is a 'Up next' section with three video thumbnails: 'How Kristen Stewart Nailed Princess Di's Accent' (3:36), 'Ryan Reynolds Time Travels in 'The Adam Project'' (2:40), and 'How 'The Eyes of Tammy Faye' Challenged Jessica Chastain' (2:41). Below the video player, there is a 'Featured today' section.

IMDB-sivuston aloitussivu. Sivusto sisältää uutisia uusimmista elokuvateollisuuden tapahtumista ja omistaa helppokäyttöisen hakumekanismen. Sivustolle kirjautuneet voivat käyttää myös sivuston "Watchlist" toimintoa, joka muistaa siihen tallennettujen elokuvien nimet ja infot myöhempää varten. Kuvakaappaus IMDB-sivustolta

IMDB-sivuston massiivisen suosion ja sen suuren koon vuoksi materiaalia tulee olemaan huomattava määrä. Tästä syystä tutkimusmenetelmäni on määrällisessä tutkimuksessa, vaikka tulen käyttämään myös laadullista menetelmää huomioiden esiintuomisen vuoksi. Tulen sen lisäksi nostamaan huomioon elokuva-arvosteluissa esiin nousevia huomioita, esimerkiksi useampaan kertaan toistuvia sanoja saadakseni paremman kuvan tekstin muodosta ja yleisestä kirjoitusten ilmapiiiristä ja tunnepohjaisuudesta. Tähän tulen käyttämään apunani ympyräkaavioita, joilla visualisoin lukijalle tehtyjä huomioita, sanapilviohjelmaa, joilla yritän löytää toistuvimpia sanoja tekstin joukosta, sekä AntConc-ohjelmaa, jonka avulla voin löytää muutamien eri sanojen toistuvuutta toistensa lähellä. Edellä mainitut välineet auttavat selvittämään, miten ihmiset lähestyvät elokuvien alkuperäisversioita ja uusintaversioita nykypäivänä.

1.2 Keskeiset käsitteet ja genreteoria

Elokuvateollisuuteen liittyy keskeisiä käsitteitä, jotka avaan seuraavaksi. Yhdet tärkeimmistä termeistä on elokuvien uusintaversiot. Suomennettuna sana on yksinkertainen ja sisältää periaatteellisesti kaiken tarvittavan, mutta sanan lähtökohta tulee englannista, missä tämä sana voidaan kääntää kahdella eri tavalla riippuen sen lähtökohdasta.

Englanninkielen sana ”Remake”, tarkoittaa elokuvaa, joka tehdään uusiksi. Uudessa elokuvassa oleva tarina kerrotaan mahdollisesti eri tavalla, tai elokuvassa muutetaan jotakin tukipilaria, minkä päälle se on alunperin rakennettu. ”Remake, joka on vakiintunut suomenkieleen tässä asiayhteydessä”, on nykyään alkanut esiintymään myös runsaasti peliteollisuudessa, ja sana on varmastikin näistä kahdesta mainitusta yleisempi normaalikielessä. Elokuvateollisuudessa kuitenkin Remaket ovat harvinaisempia, sillä rahamäärän takia, on järkevämpää suunnitella elokuva pidempänä jatkumona. Sanan suora käännöskin viittaa uudelleen tekemiseen ”make” ja ”re”, joista ”make” tarkoittaa tekemistä, ja ”re” on lisäys, jota käytetään aina uusintaa tarkoittavan sanan edessä.

”Reboot” – niin ikään suomalaisiin keskusteluihin vakiintunut termi - sen sijaan on selvästi enemmän käytetty angloamerikkalaisessa elokuvateollisuudessa, sillä sana tarkoittaa enemmän kuin vain yhden elokuvan tekemistä uudelleen. Sillä on näin selvä markkinointitarkoituksensa. Sanalla viitataan usein mahdolliseen tulevaan elokuvasarjaan, joista ensimmäistä elokuvaa kutsutaan nimellä ”reboot”. Sana tarkoittaa melko kuvaavasti jonkin asian uudelleen ”herättämistä”, mikä viittaa kyseisen asian pidempiaikaiseen käyttöön ottamista³. Uudelleenherättämistä on harjoitettu myös lautapeliin osalla. Rebootin ja uudelleenherättämisen samankaltaisuudet saattavat avartaa huomioita tutkimuksessani⁴.

Valitsemistani uusista elokuvista yksi edustaa remake-elokuvia (*Leijonakuningas*), yksi edustaa rebootteja (*Kong-Skull Island*) ja yksi oltiin alunperin suunniteltu rebootiksi, mutta jäi vain yhdeksi elokuvaksi sen huonon menestyksen takia (*Robocop*). Menestys on usein avaintekijä elokuvissa, ja useimmat rebootit saattavat muuttua remake-elokuviksi niiden heikon menestyksensä syystä, sama voi varmastikin tapahtua

³ Katso esim. Loock 2020.

⁴ Sihvonen 2022.

toisinpäinkin, aiheuttaen elokuvasarjan suunnitellusta remake-elokuvasta. Tulen viittaamaan kaikkiin uusintaversioihin tästä lähtien reboot-nimityksellä tehdyksi elokuvien vertailusta yksinkertaisempaa ja helpompaa lukijalle.

Elokuvat on ensimmäisistä elokuvista lähtien luokiteltu aina eri lajeihin⁵. Lajityypeistä käytetään kahta eri nimikettä, lajityyppi ja genre. ”genre” nimitys tulee englanninkielestä, ja sitä käytetään Suomessakin lajityyppi-nimikkeen sijasta. Selkeyden vuoksi olen päättänyt kuitenkin jatkaa lajityyppi-nimikkellä. Genre-nimitystä saattaa ilmestyä englanninkielisten tutkimusten joukossa.

Lajityypit ovat ajan ja teknologian edetessä lisääntyneet huomattavasti. Lajityyppien alalajeja on nykypäivänä huomattava määrä ja uusia saattaa syntyä vielä tulevaisuudessa. Lajityypit usein määrittävät omat myyntisuunnitelmansa. Markkoinnin kannalta lajityypit ovat siis helppoja erottaa, mutta lajityyppien erilaisuudessa on myös muitakin huomioitavia esimerkkejä. Lajityypit ohjataan markkinoinnin kautta eri yleisölle, joka puolestaan tarkoittaa sitä, että eri henkilöt katsovat eri lajityyppien elokuvia. Tämä puolestaan johtaa siihen, että erilaisia arvosteluja tehdään eri tahoilta elokuville.

Elokuviin myös suhtaudutaan eri tavalla niiden lajityypin takia. Samankaltaista arvostelua vaikkapa *Leijonakuninkaasta* ja *Robocopista* ei helposti tapahdu.

Lastenelokuvien standardit ja arvot eroavat suuresti toimintaelokuvan arvoista. Olen päättänyt nostaa tästä huomion, sillä minulla on uskomus siihen, että aineistosta saamani tulokset eroavat toisistaan myös niiden lajityyppien erojen takia. Elokuvat myös usein sisältävät useampia eri lajityyppejä, ja on mahdollista, että päällekkäin menevien elementtien takia on mahdollista nähdä muutamia huomioita siitä.

On myös tärkeää huomioida se, että vanhemmissa elokuvissa lajityyppien määrä on ollut huomattavasti pienempi, ja siitä syystä niihin suhtautuminen voi vaikuttaa myös niiden reboot-versioon. *King Kong*-elokuvan tapauksessa tämä on vielä tärkeämpää, sillä elokuvan lajityyppi muuttuu alkuperäisen ja rebootin välillä jonkin verran.

Lajityypit tulevat siis suurilta osin määrittämään tulevaa aineistoani, ja siitä syystä näen tärkeänä huomioida tarkempaa tutkittavien elokuvien lajityypit.

Reboottien yhtenä tärkeänä kohtana on niiden muutettavuus. *King Kong*-elokuva tunnetaan suurimmaksi osaksi kauhu-/seikkailuelokuvana, mutta sen uudempi versio

⁵ Katso esim. Matthews & Glitre 2021.

keskitty kauhun ja seikkailun sijasta selvästi enemmän toimintaan ja seikkailuun. Rebootiksi alunperin suunniteltu *Robocop* säilyttää lajityyppinsä suurinpiirtein samana, mutta kuitenkin laskee ikärajoitusta huomattavasti, poistaen alkuperäisestä elokuvasta muutamia piirteitä.

Vanha *Robocop* sijoittuu lajityypiltään tieteisfiksioksi, toimintaelokuvaksi, rikoselokuvaksi ja trilleriksi. Nykyään elokuvaan voisi ehkä myös lisätä toimintaelokuvien alalajin supersankarielokuvan, mutta IMDB-sivustolla näin ei olla tehty. Vuoden 2014 *Robocop* omistaa samat lajityypit, ja siksi arvosteluista voi tulla huomattavasti enemmän vertauksia toisiinsa. Lajityyppien samankaltaisuus vahvistaa teoriaa siitä, että elokuva oli suunniteltukin alunperin jokseenkin uskolliseksi remake-elokuvaksi, sillä se pitää lajityyppinsä samana.

Leijonakuninkaan tapauksessa alkuperäisen version lajityypit ovat: animaatio, seikkailu, draama, perhe-elokuva ja musikaali. Elokuvan uusintaversio sisältää myös samat lajityypit, mikä ei tule yllätyksenä, sillä se toimii täysin uskollisena alkuperäisversioonsa. Animaatiotyylit ja ääninäyttelijät ovat ainoat mitkä muuttuvat suuremmalla mittakaavalla.

King Kong- elokuvat olivat niitä, missä odotin lajityypin muuttuvan huomattavasti. Alkuperäisteoksen lajityypit olivat seikkailu, kauhu ja sci-fi. Uusimmasta rebootista muutos on huomattava, sillä se vaihtaa kauhuelementtinsä toimintaan ja lisää joukkoon fantasiaa. Elokuvan jatko-osien vuoksi King Kongia ei elokuvassa enää katsota pelottavana, vaan Kong toimii yhtenä elokuvan hahmoista. Suhtautuminen Kongin hahmoon siis muuttaa elokuvan lajityypin. Arvosteluissa tämä huomio voi herättää käyttäjissä huomiota, varsinkin tietäen sen, että reboot johtaa tapahtumat King Kongin ja Godzillan kohtaamiseen jatko-osassa. Palaan tarkemmin rebootin jatko-osaan myöhemmässä kappaleessa.

On ilmestynyt tutkimuksia, joissa yritetään selvittää, miksi uusintaversioiden tekemistä tapahtuu. Suurimpana tekijänä on tietysti niiden tuottavuus, eli kuinka paljon rahaa ne tuottavat elokuvateollisuudessa. Bohnenkampin tutkimuksessa huomioidaan, että usein pienin riski tuottavuuden suhteen on kauhuelokuvien ympärillä⁶. Samassa tutkimuksessa myös huomioidaan, ettei uusintaversion kannata olla täysin samankaltainen alkuperäisen kanssa. Muutos tarkoittaa helpommin isompaa tuottoa⁷.

⁶ Bohnenkamp et al. 2014.

⁷ Bohnenkamp et al. 2014.

King Kong-elokuva ja sen uusintaversio siis sopii melkein pä täydellisesti tähän paikkaan sen alkuperäisen muodon vuoksi. Elokuva nimittäin muuttuu kauhusta enemmän toiminnan suuntaan.

1.3 Tutkimusaineistot ja tutkimusmenetelmät

Kriitikkojen arvostelut ovat olleet suuri osa elokuvakulttuuria ja yleinen ymmärrys on, että ne vaikuttavat elokuvien myyntiin⁸. Elokuva-arvostelut ilmestyivät ensimmäisen kerran 1900-luvun alussa uutislehtien mukana⁹. Se tarkoittaa, että kirjoitusmuotona elokuva-arvostelut ovat kokonaisuudessa vielä melko nuoria. Elokuva-arvostelut ottavat juuriaan teatteriarvosteluista, jotka ovat olleet huomattavasti kauemman olemassa. Länsimaiset kritiikin perusteet voi halutessaan johtaa Aristoteleen *Runousoppiin* (330-320 eaa.). Elokuva-arvostelujen juuret juontavat siis kaukaa historiasta, vaikka ne ovat muuten suhteellisen nuori kritiikin muoto.

IMDB-sivustolle kuluttaja-arvostelut ovat alkaneet ilmestyä 2000-luvun vaihteessa. Verrattuna median elokuvakritiikkeihin ne ovat nuorempia, mutta vakiintuneita ja hyvin vaikutusvaltaisia olomuotoja arvosteluille. Ne ovat osana Internet-kulttuuria nousseet todella suureksi osaksi elokuvien kulttuuria ja useammat tutkimukset selvittävät, millaisia erilaisia vaikutuksia käyttäjäarvosteluilla on ollut vaikutuksia tuotteiden – elokuvien – myyntiin.

Elokuva-arvostelujen kautta monet ammatilliset arvostelijat ovat saattaneet nousta kuuluisuuteen heidän arvostelujensa vuoksi. Yksi maailman kuuluisimmista arvostelijoista, Roger Ebert, on noussut julkisuuden hahmoksi hänen arvostelujensa ja mielipiteidensä perusteella. Suomessakin on noussut julkkikseksi elokuva-arvostelija. Tapani Maskula herätti rankoilla arvosteluillaan paljon huomiota ja joskus jopa raivoa ihmisissä. Hänen arvosteluhistoriansa sisältää suuren määrän yhden tähden arvosteluja, jotka saivat lukijat uskomaan, että Maskula olisi vihannut elokuvia yleisellä tasolla. Maskulan tapauksessa tämä ei kuitenkaan selvästikään pitänyt paikkaansa¹⁰.

Käyttjäarvostelut kuitenkin eroavat selkeästi ammatillisista arvosteluista. Käyttjäarvostelut esiintyvät sivustoilla massana, joista on hankalaa erottaa yksilöitä. Mahdollisuus kuuluisuuteen on huomattavasti pienempi kuin ammatillisena yksilönä

⁸ Kerrigan & Yalkin 2009.

⁹ Battaglia 2010.

¹⁰ Talonen 2018.

kirjoittaminen; kuitenkin oman äänen esiin saaminen, motiivista riippumatta, on varmasti yksi motivaatio. Käyttjäarvostelut vaikuttavat monella sivustolla omaan pistemääräänsä, joka toimii erikseen ammatillisten arvostelijoiden antamasta pistemäärästä. Luvut sivustoilla on usein asetettu melko lähelle toisiaan, mutta päähuomion tähän mennessä on aina saanut ammatillisten arvostelijoiden pisteiden keskiarvo.

Käyttjäarvostelut eivät kuitenkaan sisällä vain numeroa, vaan niihin tulee kirjoittaa jonkinlainen selitys annetulle pistemäärälle. Vaikka sivustojen ohjeistus näihin ovat usein löyhät, tulisi arvostelijoiden jotenkin perustella antamansa pisteet. Arvosteluja vaihtelee usein laidasta laitaan. Jotkut arvostelijat yrittävät selostaa pistemääränsä niin ammatillisesti kuin pystyvät, kun taas toiset jättävät arvostelut lyhyiksi, kirjoittaen vaikkapa esimerkiksi ”*bad movie, don't watch*” (huono elokuva, älä katso).

Käyttjäarvostelut ovat usein suunnattu harrastajille, joilla ei ole kuitenkaan minkäänlaista opiskelutaustaa arvostelujen alalla. Niiden avulla katsojat voivat kirjoittaa mahdollisesti eriävän mielipiteensä ammatillisista arvostelijoista ja tämä saattaa ylläpitää pientä periaatteellista kilpailutusta yllä arvostelujen maailmassa. Kuluttaja-arvostelujen joukosta saattaa myös löytää arvosteluja, jotka keskittyvät katsomaan elokuvaa ”normaalin katsojan” silmin, eli ne ovat helpommin lähestyttäviä ja saattavat keskittyä vaikkapa elokuvan nautinnolliseen arvoon sen artistisen arvon sijasta.

Myös huomioon kannattaa ottaa käyttjäarvostelut, joiden takana saattaa näkyä erilaisia agendoja. Agendoihin voi sisältyä useampia eri syitä, joihin sisältyy vaikkapa rasismia, seksismiä tai vihaa muita vähemmistöjä kohtaan. Tämänlainen toiminta on Internetissä tunnettu nimellä *review bombing* jonka tässä tapauksessa käännetään arvosteluhyökkäykseksi, ja niiden tarkoituksena on suunnata kuluttaja-arvostelujen keskiarvo mahdollisimman matalaksi¹¹¹². Tällainen toiminta on vielä yleisempää videopelitalouden ympärillä. Tämänlainen käyttäytyminen on vahvistunut 2010-luvulla, kun käyttjäarvostelut ovat kasvaneet ajan myötä.

Käyttjäarvostelujen takana saattaa joskus myös olla selkeä fanisuus, joka motivoi kuluttajaa arvostelemaan teoksen selvästi latautuneena jopa positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan, riippuen preferenssistä alkuperäinen – uudempi versio (remake tai reboot). On olemassa erilaisia tekijöitä, jotka toimivat faniarvostelijoiden takana.

¹¹ Tomaselli et al. 2020.

¹² Katso esim. Moro & Birt 2022.

Spekulaationi mukaan tunnesiteet alkuperäisteoksia kohtaan toimivat päämotivoitsijoina. Arvosteluhyökkäyksiä saatetaan siksi myös tehdä vihan lisäksi myös faniuden takia, jotta oman faniuden kohde ”voittaisi” toisten faniuden kohteen arvosteluissa.

Arvostelujen takana saattaa myös piillä sosiaalinen elementti, jossa fanit yrittävät erotella teoillaan faneja ja epäfaneja. Arvostelut ovat osa fanien ja kannattajien omaa kommunikointia, minkä avulla on mahdollista erottaa fanit muista, käyttäen elokuvien arvosteluja eräänlaisena alustana heidän tulkintatoimiinsa¹³. Tätä kautta faneilla ja kannattajilla olisi yhteinen tapa lähestyä ja ymmärtää toisiaan IMDB-sivuston sisällä. Samalla tämänlainen teko myös vahvistaisi heidän omaa kuvaansa faneina.

Fanien taistelu netissä on herättänyt monia eri tutkimuksia aiheesta, ja Suomenkin sisällä aihetta on jo tutkittu. Suomen sisällä tapahtuneista ”konesodista” nousi huomioiksi käyttäjien ikä, mikä useammin keskittyi nuoriin ikäluokkiin (12-17 -vuotiaat)¹⁴. Elokuvien uusintaversioiden suhteen tämä kuitenkin tulee muuttumaan, sillä osa vanhempien elokuvien faneista on ikääntynyt, ja tämä saattaa heittää ikäkeskiarvon täysin erilaiseksi. Jos kyse olisi uusien elokuvien faneista pelkästään, luvulla olisi isompi mahdollisuus pysyä samana.

Faneja tutkineet henkilöt ovat usein jakaneet fanit kahteen eri ryhmään riippuen heidän tavastaan lähestyä faniuden kohdettaan. Nämä kaksi ryhmää ovat nimetty vahvistaviksi faneiksi (affirmational fans), jotka kertaavat lähdemateriaalia, vahvistaen alkuperäisten tekijöiden asemaa. Toiset ovat nimetty uudistavaksi faneiksi (transformational fans), jotka muuttavat alkuperäistä sisältöä, esimerkiksi usein lisäämällä henkilöiden välisiin suhteisiin lisää sisältöä fanifiktiossaan¹⁵.

Kohtaaminen reboottien kanssa tekee mielenkiintoisen kääntein, sillä fanien sijasta yhtiö tekee itse muutoksen tarinassa ja henkilöiden välisissä suhteissa. Tämä tekona itsenään saattaa johtua yhtiöiden haluun pitää kontrolli omasta teoksestaan, samalla usein varmistaen rahalliset ja maineelliset tuotot¹⁶.

IMDB-sivustolla on tarkastelemistani elokuvista arvosteluja huomattava määrä.

Leijonakuninkaan uusintaversiosta itsestään saa noin 3000 arvostelua, mikä tarkoittaa

¹³ Jenkins 1992, 23.

¹⁴ Saarikoski & Reunanen 2014.

¹⁵ Kohnen 2018.

¹⁶ Kohnen 2018.

aineiston laajuuden leviämistä. *Leijonakuninkaissa* on suurin määrä otoksestani arvosteluja, mutta luku silti on yhteensä massiivinen. Tämänhetkisen lasketun arvioni mukaan aineistoni sisältää noin 7000 eri arvostelua. Sen kaiken läpikäyminen silmäillen ei tuottaisi toivottua tulosta, ja siksi kävin kunkin elokuvan arvostelut läpi AntConc-ohjelmalla.

AntConc-ohjelman on suunnitellut Laurence Anthony ja vuoden 2014 lopussa se on saanut ensimmäisen jaettavan versionsa. Ohjelman käyttö on huomattavan yksinkertaista sen oppimisen jälkeen, mutta ohjelma saattaa kuitenkin kaatuilla usein. Ohjelma on suunniteltu tekstin analysointiin ja kollokaatioiden hakuun, mitä tulen seuraavaksi avaamaan.

AntConc-ohjelman avulla voi käydä läpi suuria määriä tekstiä, etsiä sanoja tai lauseita ja huomioida tätä kautta muutamia huomioita. Sen tärkein ominaisuus kuitenkin on löytää kahden eri sanan yhteydet kirjoituksissa. Ohjelmalla voi siis esimerkiksi etsiä sanan ”surkea” kollokaatiot muiden sanojen kanssa¹⁷. Tämän avulla voi selvittää vaikkapa jos sana ”ohjaaja” esiintyy arvosteluissa useasti. Tiedon saatua siitä voi tehdä päätelmiä sen toistuvuuden mukaan. Jos ”surkea” ja ”ohjaaja” esiintyvät useampaan kertaan vierekkäin, kertoo se arvostelijoiden ongelmista elokuvan ohjaajan kanssa.

AntConc on yksi tärkeimmistä välineistä tutkimukseni suhteen, mutta sen jättämät huomiot eivät osoita tuloksia tarpeeksi selkeästi. Siitä syystä käytän apunani sanapilveä, jonka avulla useimmin toistuvat sanat saadaan paremmin näkyville. Tämä mahdollistaa lukijoille tulosten hahmottamisen. Sanapilvien toiminto näyttää tekstistä toistetuimmat sanat isommalla ja harvemmin toistuvat sanat pienemmällä¹⁸. Tämän avulla haluan esille muutamia huomioita toistuvista sanoista. Se voi myös selkeyttää lisää AntConcin käyttöä.

Käytän tutkimuksessa myös laadullista sisällönanalyysia, jotta tutkimukseni sisältää määrällisen tutkimuksen lisäksi analyysia saaduista tuloksista ja selvityksiä esiintyviin ilmiöihin. Sanojen käytön takana olevat merkitykset paljastavat kirjoittajien mahdollisia motiiveja arvostella valitsemiani elokuvia ja kertovat ylipäätään tarkemmin siitä, miten elokuvia tutkimallani alustalla käsitellään ja merkityksellistetään.

¹⁷ Kollokaatio tarkoittaa sanan toistuvaa esiintymistä toisen sanan yhteydessä.

¹⁸ Katso esim. Sellars 2018.

1.4 Aiempi tutkimus

Tutkimuksia elokuvista ja elokuvien uusintaversioista on runsaasti. Myös yleisesti arvosteluista ja niiden vaikutuksista elokuvien myyntiin on tehty muutamia tutkimuksia. Olen myös itse aikaisemmin tehnyt tutkimusta aiheesta kandissani, jossa seurasin elokuva-arvosteluja *Star Wars*, *Star Trek*, Marvel, ja DC- elokuvien välillä. Kandini tutkimuskysymyksenä oli *miten elokuva-arvosteluilla käydään sotaa metacritics-sivustolla?* Löysin tutkiessani useampia viitteitä siihen, että arvostelujen takana toimi useampaan kertaan fanit. Heidän tarkoituksenaan oli usein nostaa oman faniuden kohteensa keskiarvoa antamalla elokuvalle 10/10 arvostelun, kun taas haitata toisen elokuvan keskiarvoa antamalla sille pienimmän pistemäärän. Tämänkaltaista tapahtumasarjaa tapahtui sekä Marvel ja DC fanien välillä, että *Star Wars* ja *Star Trek*-fanien välillä. Sovellan tätä aiempaa tutkimustani tässä työssä.

Kirjoittajien motiivina on usein ajatus fanien sisäisestä ”puhtaudesta”. Fanien pitää tehdä tämänlainen teko, jotta he voivat todistaa olevansa oikeita faneja teokselle. Tämänlainen fanipuhtauden tarve on näkyvillä myös jalkapallofanien joukossa, ja teon takana on itselleen ja muille todistaminen oman faniutensa olemassaolosta ja todellisuudesta¹⁹. Toiminta on usein osa faniuden pimeää puolta ja yrittää sulauttaa faneja yhdeksi ryhmäksi jolla on vain yhdenlainen mielipide ja toimintatapa. Edellä mainitussa kandidatukseni huomioin esimerkiksi sen, että J.J. Abrams, joka toimi mainittujen *Star Trek*- elokuvan ohjaajana, ja siirtyi ohjaamaan *Star Wars*- sarjan elokuvaa, sai negatiivisen vastaanoton molempien elokuvien arvosteluissa, koska mainitut franchiset ovat niiden fanien keskuudessa yleinen vastakkainasettelu jaetusta lajityypistä (sci-fi) huolimatta, ja itse asiassa siitä johtuen²⁰. Tämä ilmiö näkyy myös tässä tutkimuksessani vahvana.

Minulla oli odotukset siihen, että tämänlainen fanius tulee aiheuttamaan ”puhtausaatteeltaan” sen, että elokuvien uusintaversiot tulevat osittain saamaan negatiivisia arvosteluja vain olemassaolonsa vuoksi. Tutkimukseni osoitti hypoteesini oikeaksi. Toisaalta fanius saattaa myös aiheuttaa sen, että elokuvan uusi versio otetaan vastaan positiivisesti faniuden takia. On myös mahdollista, että fanikunta

¹⁹ Bernache-Assollant 2011.

²⁰ Jenkins 1995.

jakautuu kahteen eri ryhmään elokuvien uusintaversioiden takia. Tämä tarkoittaisi sitä, että elokuvien toiset fanit ”saisivat” nauttia vain alkuperäisestä, ja toiset molemmista elokuvista.

Yksi suurimmista faneja tutkivista kirjallisuuksista on keskeisenä osana tutkimusta. *The Routledge Companion to Media Fandom* sisältää tutkimuksia useilta eri henkilöiltä ja monet niistä sopivat omaan tutkimukseeni hyvin. Kirja on julkaistu vuonna 2020, mikä takaa sen, että kirja on vielä tutkimukseni aikaan ajankohtainen. Kirjaa tulen käyttämään myös tilanteissa, joissa henkilöiden käyttäytyminen täyttää fanillisen käyttäytymisen perustat, vaikka arvosteleva henkilö ei itse kertoisi olevansa fani. Käyttäytyminen on tärkeämmässä roolissa arvosteluissa, sillä useat arvostelijat saattavat piilottaa agendansa arvostelun takana.

IMDB-sivusto on kaikille vapaa sivusto. Siellä käyvät ihmiset voivat kaikki jättää elokuvasta arvostelun sivustolle. Arvostelut poistetaan vain, jos ne sisältävät loukkaavaa tai vaarallista sisältöä (esimerkiksi henkilökohtaisia tietoja, osoitteita jne.). Tekstin vapauden takia tunteet ovat vahva tekijä arvosteluissa, ja uskon löytäväni sen takia sivustolta enemmän affektien vaikuttamaa kirjoitusta.

Faneja koskevat tutkimukset paljastavat fanien motiiveja arvostella alkuperäisiä ja uusia elokuvia, mutta pitää ottaa huomioon, etteivät kaikki arvostelut ole fanien tekemiä. Tästä syystä fanitutkimusten lisäksi on syytä käsitellä muitakin tutkimuksia. Elokvateollisuutta tutkimalla löytyy myös huomattavia määriä tärkeitä huomioita elokuvien reboottaamisen syistä. Nämä syyt voivat ottaa esille muutamien arvostelujen takana piilevät syyt.

Fanien lisäksi tutkimusta on kohdistunut myös yhtiöitä kohtaan. Aihetta tutkineet Kerrigan ja Yalkin ovat maininneet tutkimuksessaan esimerkiksi sen, että yhtiöiden tulisi ottaa huomioon digitaaliset yhteisöt²¹. Yhtiöt, jotka seuraavat digitaalisia yhteisöjä, saattavat muuttaa elokuvissaan tiettyjä aspekteja esimerkiksi fanien tahdon mukaisesti, mikä vaikuttaa suuresti reboottien mahdolliseen vastaanottoon.

Elokuva-arvosteluja koskevat tutkimukset eroavat nähdäkseni usein ihmisten motiiveista arvostella elokuvia. Nämä tutkimukset sisältävät fanien ympärillä toimivia motivaattoreita arvostella elokuvia, joten niiden näkökulma tulee olemaan myös keskeisessä osassa. Fanit eivät ole ainoa ryhmä, joka elokuvia normaalisti käy

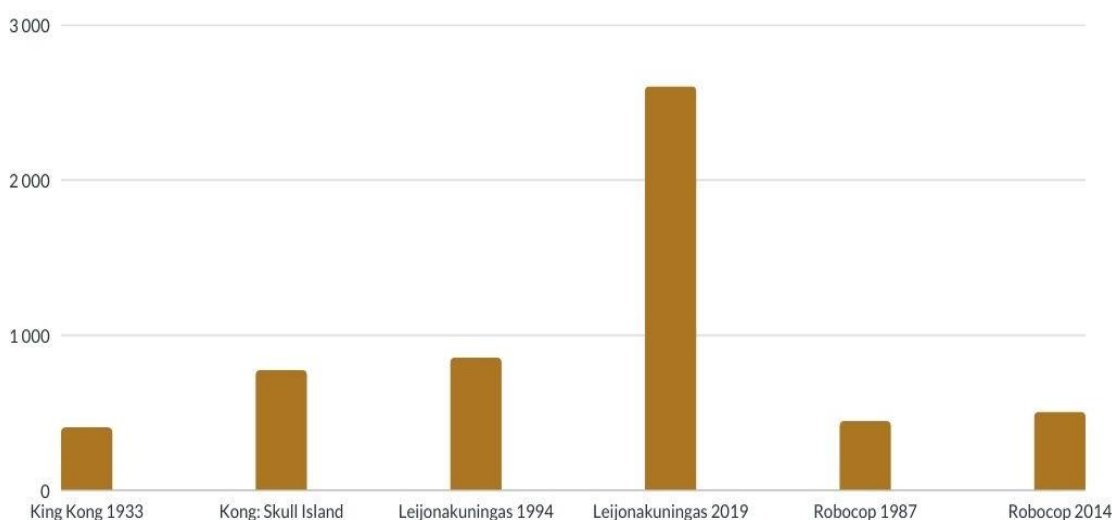
²¹ Kerrigan & Yalkin 2009.

arvostelemassa kuluttaja-arvosteluissa. On myös tärkeää avata, mitä taidekritiikki yleisesti tarkoittaa, ja sitä varten käsittelen taidekritiikistä keskustelevaa sisältöä aineiston läpikäynnin aikana.

AntConcilla yksinään on hankalaa etsiä tuloksia ilman suuntaa antavaa apuvälinettä. Tästä syystä on järkevää aloittaa laittamalla aineisto sanapilveen, mitä seuraamalla voi johtaa sieltä saatavat huomiot myöhemmin AntConciin.

2. Arvostelujen sanapilvianalyysi

IMDB-sivustolta keräämäni aineisto kattaa 5500-5600 arvostelua. Määrä alkuperäisodotuksista laski, sillä sivustolla olevat juonenpaljastuksia omistavat arvostelut ovat piilotettuja, kunnes ne saa klikkaamalla esiin. Päätin jättää nämä arvostelut keräämättä, sillä aineistoa kertyisi kuitenkin huomattavan määrän, enkä usko niiden muuttavan pisteiden kannalta arvosteluissa mitään konkreettista. On myös huomioitavaa, etteivät kaikki arvostelut välttämättä ole tekstimuodossa täysin kokonaisia sivuston takia. Sivustolla ”liian pitkät” arvostelut pitää klikata kokonaisiksi, ja vaikka yritin sen tehdä kaikille, on mahdollista, että jotkin arvostelut eivät ole saapuneet kokonaisina perille. Tämä voi poistaa muutamia rivejä arvostelujen lopusta.

Arvostelujen määrät kaaviossa. Leijonakuninkaan reboot oli ylivoimaisesti arvostelluin elokuva valitsemistani elokuvista. Kaavio tehty Canva.com:ssa.

Arvostelujen määrä vaihtelee elokuvakohtaisesti. *Leijonakuninkaan* reboot (juonenpaljastuksia sisältävien arvostelujen poistamisen jälkeen) sisältää noin 2600

arvostelua. Alkuperäisellä versiolla on saman prosessin jälkeen noin 850 arvostelua. *Robocop*-elokuvan rebootista on tehty suunnilleen 500 arvostelua, kun taas alkuperäisestä noin 440. Kong- Skull Islandilla on 770 arvostelua, ja alkuperäisellä noin 400. Arvostelujen määrän epätasaisuus tulee huomioida erityisesti *Leijonakuninkaiden* arvosteluja tutkittaessa, sillä määrrien suuri ero saattaa aiheuttaa muuten vääriä päätelmiä vertailussa. Tästä syystä prosentuaaliset määrät ovat tärkeitä mainita. Perusanalyysillä tai sanapilvellä kyseisiä eroja ei löydy tarkasti, joten prosentuaaliset luvut tutkitaan tarkemmin AntConc-ohjelman avulla.

Aineiston perusanalyysi paljastaa, että vanhojen elokuvien arvosteluissa mainitaan ainakin muutamaan kertaan reboottien nimiä. Elokuvien vertailu keskenään siis tulee näkymään eri tavoilla arvosteluissa. Myös elokuvien rebootit sisältävät mainintoja alkuperäiselokuvista. Varsinkin huomattavia vertailuja on *Leijonakuninkaassa* ja *Robocopissa*. Uuden *Robocop*-elokuvan arvosteluista löysi helposti mainintoja ”Verhoevenin *Robocopista*”. Perusanalyysillä alkuperäisestä *King Kong*-elokuvasta ei ole löydettävissä vertauksia uudempaan. Voi olla, että lajityypin muutos on vienyt sarjan niin kauas alkuperäisestä *King Kongista*, ettei vertailu arvosteluissa enää sisältäisi syytä.

Arvostelujen pistemäärät eivät kiinnitä sen enempää huomiota. Arvosteluja on yhdestä tähdestä kymmeneen tähteen, mikä käyttäjäarvosteluissa on yleisesti toistuva piirre. Mainitsen elokuvien keskimääräisen arvostelujen pistemäärän elokuvien sanapilviä tarkastellessa selkeyden vuoksi. Pistemäärä kertoo käyttäjien suhtautumisesta elokuvaan, mikä selittää tarkemmin arvosteluissa käytettyjä sanoja. Elokuvat, joiden pistemäärä on hyvä saa enemmän positiivisia arvosteluja.

 10/10

Good
bevo-13678 1 April 2020

I like the bit where he climbs up the building and swipes at the planes

4 out of 6 found this helpful. Was this review helpful? [Sign in to vote.](#)

[Permalink](#)

Käyttjäarvostelujen sisällön laatu voi vaihdella puolelta toiselle, kuvassa arvostelu 1933-vuoden King Kong -elokuvasta. Kuvakaappaus otettu IMDB-sivustolta

Positiivisten arvostelujen ääripäässä olevat täydellisten pisteiden arvostelut usein saatetaan nähdä elokuvan fanien antamina. Elokuvienv arvostelujen pituuksissa on myös eroja. Arvostelut olivat pisimmillään noin A4-sivun pituisia ja lyhimmillään lauseen pituisia, melkein pä humoristisen yksinkertaisia arvosteluja.

Yllä olevasta kuvakaappauksesta voi myös huomioida, minkälainen muoto arvosteluilla usein on. Ylimmäisimpänä huomiona on arvostelijan elokuvalla antamat pisteet. Näkökulmasta riippuen tämä pistemäärä voi olla monille käyttäjille tärkein osa arvostelua, sillä ainoastaan se tulee näkyään elokuvan käyttäjäarvostelujen keskiarvossa. Pisteiden jälkeen seuraa arvostelun otsikko, jonka alla on suoraan arvostelijan jättämä nimimerkki. Nimimerkin viereen on sijoitettu arvostelun päivämäärä. Arvostelun jälkeen sivun käyttäjät voivat valita, oliko kyseinen arvostelu hyödyllinen vai ei. Tässäkin tapauksessa elokuvasta pitävät henkilöt saattavat antaa ”hyödyllisyysmerkinnän” kaikille elokuvaa kehuville arvosteluille. Viimeisessä osassa (permalink) voi avata arvostelun omalle sivulleen, josta pidempien arvostelujen lukeminen voi esimerkiksi helpottua.

On tärkeää huomioida tässä vaiheessa, että kun siirretään aineistoa sanapilviin, tulee tekstin mukana myös toistuvat sanat, jotka eivät selvästikään liity arvosteluihin. Nämä sanat sisältävät esimerkiksi edellä mainitun ”permalink” sanan, joka esiintyy joka arvostelun lopussa. Tulen itse jättämään välistä tämänlaiset sanat, sillä niiden jättäminen sanapilveen veisi tilaa toiselta huomioitavalta sanalta, eikä niissä ole mitään analysoitavaa.

Jätän välistä myös tarpeessa kaikki sanat, jotka esiintyvät ”hyödyllisyysmerkinnän” kohdalla, saadakseni mahdollisimman puhtaan alustan itse arvosteluille. Tästä syystä sana ”helpful” ei tule esiintymään tutkimuksessani, ellei AntConc-ohjelman kautta löydy syytä esittää sitä arvostelujen suhteen tärkeänä huomiona. Vielä tämän lisäksi olen poistamassa kaikki ”and” ja ”or” konjunktioita. Arvostelujen maininnat ”film” ja ”movie” tulen kuitenkin jättämään, sillä ne ovat tärkeä osa arvostelujen kokonaisuutta, ja niiden mukana esiintyvät sanat tulevat toimimaan tärkeässä osassa AntConcin läpikäynnin aikana. Esimerkiksi sanan edellä esiintyvä adjektiivi kertoo usein arvostelijan mielipiteen elokuvasta, ”great film” tai ”horrible movie” johtaen positiivisiin tai negatiivisiin arvosteluihin. Tulen tästä lähtien kutsumaan kyseistä läpikäyntiä AntConc-vaiheeksi selkeyden vuoksi.

2.1 Pääkallosaarelta verkkoon - King Kong -elokuvat sanapilvessä

Hahmottaakseni elokuvien arvosteluissa esiintyvät sanat paremmin, laitoin ne ensiksi sanapilveen. Käytin tähän avukseni WordArt.com-sivustoa, sillä se toimi hyvin, eikä vaatinut joka kerta sisäänkirjautumista. Sivun sanapilveä oli helppo muokata, ja sitä kautta tein kaikista elokuvien arvosteluista 200 sanan kokoiset sanapilvet. Tämä tarkoittaa, että arvosteluissa 200 eniten toistuvaa sanaa tulee esiintymään pilvessä erikokoisina. useammin toistuvat sanat esiintyvät useammin. Sanoja olisi voinut valita enemmän, mutta se olisi vaikuttanut sanapilven tiheyteen tehden siitä epäselvän. Päätin siis selkeyden vuoksi vähentää esitettyä sanamäärää. Ohjasin sanapilveä myös näyttämään kaikki sanat hieman erossa toisistaan samasta syystä.

Sanapilvissä useammin toistuvat sanat esiintyvät suurempina. Kuvakaappaus alkuperäisen King Kong -elokuvan arvostelujen muodostamasta sanapilvestä.

Kaikkien pilvien fonttina tulee toimimaan ”Playfair Display”, sillä se vaikutti selkolukuisimmalta. Väreinä käytän tummaa sävyä sinisestä, punaisesta ja vihreästä, jotta sanat olisi helpompi erottaa toisistaan. Kaikki sanat ovat vaakasuorassa samasta syystä. Pilven muodoksi valitsin normaalin pilven, sillä siihen tuntui mahtuvan enemmän sanoja kuin muihin sen horisontaalisuuden vuoksi. Tätä kautta sain sanapilvistä huomattavan selkeitä, säilyttäen kuitenkin huomattavan määrin infoa niiden sisällä. Sanapilvissä sanan toiston määrä näkyy sanan koossa, mitä enemmän sanaa toistuu tekstissä, sitä suurempi se on sanapilvessä.

Alkuperäisen *King Kong* -elokuvan arvostelut aiheuttivat yllä olevan sanapilven. Isoimmat sanant ovat ”film”, ”movie” ja ”Kong”. Elokvasta mainitseminen selittää sanat ”film” ja ”movie”, sillä arvosteluja tehdessä sanojen käyttö on yleistä. Kong on sanoista toistetuin. Sanaa voi käyttää kuvaamaan sekä elokuvaa, että elokuvan keskeistä apinahirviötä. Sanaa ”King” esiintyy huomattavasti vähemmän. Tämä johtuu siitä, että useimmat arvostelijat käsittelevät ”King Kongia” usein ilman olennon titteliä. Samasta syystä elokuvan uusimmassa rebootissa ”king” titteli on jätetty elokuvan nimessä kokonaan välistä.

Monissa arvosteluissa annetaan lyhyt kuvaus elokuvan tapauhtumista, mikä on nähtävissä elokuvan alueita kuvaavista sanoista. ”Skull” ja ”Island” viittaavat elokuvassa olevaan saareen, jota päähenkilöt lähtevät tutkimaan. ”Jungle” sana mainitaan saaren viidakon takia, ja myös ”York” mainitaan muutamia kertoja, viitaten elokuvan klassikoksi muuttuneeseen loppukohtaukseen, jossa King Kong viedään pois saarelta New Yorkiin ja ammutaan lopulta pilvenpiirtäjistä alas.

Elokuvan positiivinen vastaanotto arvosteluissa on huomattavissa melko suuresta ”great” sanasta. Sanan superlatiivi ”Greatest” esiintyy myös arvosteluissa, joka myös viittaa vahvasti positiivisiin arvosteluihin. Myös hieman pienemmällä fontilla oleva ”good” viittaa elokuvan pidettävyyteen. Sana ”Classic” osoittaa positiiviseen vastaanottoon, viitaten suoraan elokuvan rooliin klassikkoelokuvana. Elokuvan alkuperäisyys antaa sille varmasti arvoa, minkä takia sanaa ”bad” näkyy vähemmän kuin kahta edellämainittua. Tässä täytyy tietysti ottaa huomioon, että sanojen edessä voi esiintyä kielteisiä ilmauksia, jotka muuttavat sanojen tarkoituksen päinvastaisiksi. Esimerkiksi ”not bad” viittaisi elokuvan olevan jokseenkin positiivisesti arvosteltu. Tämä vaikuttaa paljon yleiskuvaan, ja tulee olemaan tarkemmin tutkittava huomio, kun tutkimus siirtyy AntConc-vaiheeseen. Elokuvan positiivinen vastaanotto kuitenkin on näkyvissä myös sivun käyttäjien annetuissa pisteissä. Elokuvan keskiarvo on 7.9/10, mikä on korkea keskiarvo elokuville yleisesti. Pistemäärä tukee päätelmäni siitä, että elokuvan arvostelut sisältävät enemmän positiivista kuin negatiivista sisältöä.

Positiivisten kommenttien ja miljöön mainintojen lisäksi elokuvan lajityyppi tulee myös esiin, sillä kauhun elementtinä toimiva jättiläsigorilla mainitaan arvosteluissa monella eri kuvauksella. Sanapilvestä on huomattavissa helposti vaikkapa ”monster”, ”Beast” ja ”Ape”. Seikkailuelementti on myös huomioitu, ja arvostelussa mainitaan suoralla sanalla ”Adventure”. Elokuvan lajityypin kuvaus saattaa usein myös sisältää maininnan edellä mainitusta miljööstä, sillä elokuvassa ne ovat liitoksissa toisiinsa. Arvosteluissa

Yksi tutkimukselleni kiinnostavimmista huomioista kuitenkin liittyy sanaan ”Remake”. Tämä tarkoittaa, että elokuvan arvosteluissa mainitaan useampaan kertaan elokuvalle tulleet uusintaversiot. Tämä voi viitata John Guillerminin versioon vuodelta 1976, Peter Jacksonin versioon vuodelta 2005, tai uusimpaan *Kong- skull* islandiin vuodelta 2017. AntConcin avulla selvitän, mistä *King Kong*- elokuvasta on kyse, ja miksi kyseinen elokuva mainitaan alkuperäisen arvostelussa. Tärkeänä huomiona on myös elokuvan arvostelun pistemäärä, onko arvostelu alkuperäistä kohtaan positiivinen vai negatiivinen? Oletin alunperin, ettei alkuperäisten elokuvien arvosteluissa mainittaisi paljoa uudempien elokuvien nimiä, mutta tämä todistaa oletukseni vääräksi. Vertailua tapahtuu mahdollisesti myös alkuperäistenkin elokuvien arvosteluissa, sen sijaan että vain uudempien elokuvien arvosteluissa mainittaisiin alkuperäinen.

Kong- Skull Islandin arvostelujen toistuvimmat sanat ovat suurimaksi osaksi täysin samoja kuin alkuperäisen elokuvan arvosteluissa. Elokuva mainitaan useampaan kertaan ja elokuvan keskeistä hahmoa toistetaan luonnollisesti arvosteluissa. Elokuvan arvosteluissa on myös nähtävissä lyhyt tarinan läpikäynti, Kongin lisäksi arvostelut mainitsevat mainintoja juonesta ja tarinasta (”Plot” ja ”Story”). Tarinan maininta on tärkeä huomio, sillä elokuva on valitsemistani rebooteista ainoa, joka muuttaa tarinaa huomattavan määrän alkuperäisestä. Tarinaa vähemmän muuttavien elokuvien arvosteluissa ei välttämättä näy samaa määrää mainintoja tarinasta.

Elokuvan juonta sanapilvestä on hankalampi huomata, sillä vaikka pääkallo ja saari mainitaan arvosteluissa, voivat ne viitata pelkästään elokuvan nimeen. Lisäksi mainintoja New Yorkista ei löydy, sillä elokuvassa Kongia ei koskaan viedä Yhdysvaltoihin. Alkuperäinen elokuva lopettaa tarinan New Yorkiin, mutta reboot sen sijaan yhdistää toisen elokuvasarjan maailmaansa. Vuonna 2014 ilmestynyt yhdysvaltalainen *Godzilla*-reboot liitetään osaksi *Kong- Skull Islandin* tarinaa. Tämä tulee olemaan tärkeä tapahtuma keräämäni aineiston kannalta ja siitä esiin nousevat huomioidut mainit AntConc- vaiheessa.

Vaikka tarinallisesti muutokset ovat olleet suurempia ja lajityyppi on muuttunut osittain, suhtautuminen Kongin hahmoon ei pintapuolisesti näytä muuttuneen. Sana ”monster” löytyy useampaan kertaan mainittuna, vaikka oletukseni mukaan Kongia pidetään yhtenä elokuvan henkilöistä. Elokuvan versio Kongista kuvaa nimittäin enemmän hahmoa kuin vain suuren kokoista apinaa. ”Monster” sanaa voidaan käyttää myös olennoista, joita vastaan elokuvan apina taistelee. Alkuperäisessä elokuvassa kyseisiä hirviöitä ei saarella ollut.

Tarinan muutoksista huolimatta elokuvan arvostelut vaikuttavat sanapilven mukaan olevan jokseenkin positiivisia. Sanat ”Great” ja ”good” molemmat esiintyvät arvosteluissa yhä, vaikka ”great” sanaa käytetään jonkin verran harvemmin kuin alkuperäistä kuvattaessa. Sana ”Bad” esiintyy myös, joka voi viitata negatiiviseen arvosteluun, mutta tärkeämpänä huomiona on maininnan puuttuminen klassikosta ”Classic”. Elokuva ei siis tämän mukaan pidetä klassikkona toisin kuin alkuperäistä. Tämä on normaalia uudemmille elokuville, varsinkin jos alkuperäisellä elokuvalla on tärkeä asema sen fanien keskuudessa. Sivuston arvosteluissa *Kong-skull Island* on saanut alkuperäistä huonommat pistearviot. Ne ovat nähtävissä elokuvan käyttäjäpisteiden keskiarvossa, joka on 6.6/10, joka on alkuperäisen *King Kongin* IMDb keskiarvoon verrattuna huomattavasti matalampi.

Pisteytykseen yksi vaikuttavista tekijöistä voi olla elokuvan erikoisefektit, jotka ovat muuttuneet huomattavasti alkuperäisestä. Elokuvan erikoisefektit eivät enää käytä stop-motion tekniikkaa, vaan tietokoneella tehtyjä efektejä. ”CGI” sana viittaa tietokoneella tehtyjä kuvituksia (Computer-Generated Imagery) joilla elokuvan useimmat hirviöolennot ja taustat ovat tehty. Kun sanapilven kautta katsoo elokuvan erikoisefektien mainintoja, saa kuvan yleisesti positiivisesta vastaanotosta. Sana ”Pretty” kuvaa jotakin aihetta sieväksi, viitaten mahdollisesti kyseisiin erikoisefekteihin ja elokuvan yleiseen ulkonäköön.

Kongin lisäksi elokuvassa on ihmisnäyttelijöitä, jotka myös mainitaan sanapilvessä. Sanapilven mukaan arvosteluista on löydettävissä useampaan otteeseen esimerkiksi ”Larson”, ”Hiddleston” ja ”Samuel”, jotka viittaavat elokuvan keskeisien ihmishahmojen näyttelijöihin Brie Larsoniin, Tom Hiddlestoniin ja Samuel L. Jacksoniin. Sukunimi Jackson mainitaan arvosteluissa useampaan kertaan, mutta vasta AntConc tulee antamaan pysyvän vastauksen siihen, kenestä puhutaan. Sukunimi voi nimittäin Samuel L. Jacksonin sijaan viitata myös Peter Jacksoniin, joka ohjasi aikaisemman *King Kongin* remaken vuonna 2005.

Edellä mainittu huomio on tärkeä, sillä elokuvalla on ilmestynyt aikaisempia uusintaversioita ajan kuluessa. Tämä on nähtävissä sanassa ”Remake”. Sana on sanapilvessä pieni, mikä tarkoittaa, ettei se toistu yhtä useasti kuin toistetuimmat, mutta silti tarpeeksi ollakseen huomionarvoinen. Elokuvan ollessa uusi versio alkuperäisestä, olisi oletettavaa nähdä se useammin mainittuna arvosteluissa. Ontärkeää huomioida, että elokuvan lajityypin laaja muutos alkuperäisestä voi aiheuttaa arvostelijoiden käytöksissä muutoksia. Muutoksen takia jotkut arvostelijat saattavat kuvata elokuvan eri

tavalla. Toinen tärkeä huomio tulee siitä, verrataanko elokuvaa enemmän alkuperäiseen vai muihin aikaisempiin King Kongin versioihin.

Mielenkiintoisimmat huomiot itselleni sanapilvessä esiintyvistä sanasta ”Godzilla”. Toisin kuin aikaisemmat *King Kong*-elokuvat, tämä elokuva siirtää miljöön samaan maailmaan kuin uudet yhdysvaltalaiset *Godzilla* -elokuvat. Edellä mainittu tarinan muutos liittyy elokuvat toisiinsa johtaen vuonna 2021 ilmestyneeseen *Godzilla vs Kong*-elokuvaan. Elokuva siis ei ollut pelkästään yksinkertainen *King Kong* -elokuvan remake, vaan toimi omanlaisenaan rebootina yhdistämään kaksi ennen vanhaan toisistaan irrallaan olevaa elokuvasarjaa. Elokuvan vastaanotto saattaa siis sisältää mahdollisesti kahdelta eri faniryhmältä arvosteluja. Tätä kautta voi tulla esille useita kiinnostavia huomioita arvostelijoiden käyttäytymisestä. *Godzilla*-elokuvien faneille tilanne voi olla hankala, sillä alkuperäisten elokuvien fanien keskuuteen on varmasti kehittynyt tunteita, joiden takia tulevien elokuvien arvostelut tullaan katsomaan jopa fanien ryhmää vahvistavana tai sen vastaisena tekona. Jakautuneisuus eri fanien välillä on yleistä, sillä eri fanien ryhmissä oleva puhtausaste määrää, miten fanien tulisi käyttäytyä²². Internetissä ryhmät ovat hajaantuneempia, jolloin puhtausasteesta voi tulla useampia eri versioita.

²² Bernache-Assollant et al. 2011.

2.2 Kuninkuudesta verkkoon – *Leijonakuningas*-elokuvat sanapilvessä

*Positiiviset sanat täyttävät *Leijonakuninka*an arvosteluja, myös elokuvan tarinan tapahtumista on löydettävissä useampia mainintoja. Sanapilvi alkuperäisen *Leijonakuninka*an arvosteluista.*

Alkuperäisen *Leijonakuninka*an arvosteluissa oli käytetty useampia positiivisen sävyisiä sanoja. Positiivista sävyä huokuvana sanana ”best” kertoo yksinkertaisen tarinan siitä, kuinka vahva ote *Leijonakuninka*lla on ihmisistä. Myös sanat ”Greatest”, ”Good”, ”Excellent”, ”Masterpiece” ja ”Amazing” vahvistavat kuvaa hyvästä vastaanotosta. Elokuvan keskimääräinen käyttäjien antamapistemäärä onkin 8.5/10, mikä on erittäin korkea keskiarvo. Samoin kuin alkuperäisen *King Kong* -elokuvan kanssa, tämäkin elokuva on saanut mainintoja ”Classic” nimikkeestä, viitaten elokuvan rooliin maailmassa.

Edellä mainittu positiivisuus voi selittyä toisella toistuvalla sanalla. Elokuvan arvostelijat mainitsevat myös useampaan kertaan sanat ”children”, ”child”, ”Childhood”. Sanat suuntaavat päätelmään siitä, että monet arvostelijat ovat nähneet elokuvan lapsina ja elokuvalla on tästä syystä vahva rooli heidän lapsuudenmuistoissaan. Useimmat arvostelijat varmaankin ovat katsoneet elokuvan uudelleen aikuisiässä ja kokeneet saman tunteen kuin nuoremmassa iässä.

Tämä myös saattaa vahvistaa elokuvan roolia klassikkona katsojien silmissä. Sanaa ”love” käytetään myös, mikä tarkoittaa rakkautta, näissä tapauksissa oletettavasti elokuvaa kohtaan. Tunteet ovat keskeinen osa positiivisia arvosteluja, jotka edellämainitun keskiarvon mukaan ovat yleisempiä kuin negatiiviset.

Elokuvan tarina on yksi tunteita herättävistä tekijöistä. Nuorena elokuvan nähneet muistavat useampia kohtauksia elokuvasta ja siitä syystä elokuvan tarinaa käydään selvästi läpi arvosteluissa. Mainintoja elokuvan päähahmosta Simbasta ja muista (Nala, Timon, Pumba, Scar, Mufasa) on huomattavissa. Arvosteluissa mainitaan myös useampaan kertaan melkein pä juonenpaljastuksena toimiva sana ”Death” joka mahdollisesti viittaa Mufasan kuolemaan.

Tarinan lisäksi löytyy mainintoja elokuvassa olevista hahmoista, joiden näyttelijät ja muut elokuvan yhteydessä toimineet henkilöt mainitaan myös. Elokuvan antagonistia Scaria ääninäyttelevä Jeremy Irons mainitaan useampaan kertaan, samoin kun Mufasan ääninäyttelijä James Earl Jones. Elokuvan soundtrack on myös maininnassa, ja elokuvan kuuluisimmat kappaleet ”*Can you feel the love tonight*” ja ”*Circle of life*” mainitaan myös laulajansa Elton Johnin kautta. Elokuvan rooli musikaalina jättää myös huomion muille kappaleille, sillä arvosteluissa on useampaan kertaan toistettu sana ”songs” monikossa.

Näyttelijätyön ja soundtrackin lisäksi elokuva on tullut kuuluisaksi animaatiostaan. Elokuva on useissa arvosteluissa saanut kehuja omasta animaatiotyylisestäään, joka useiden mielestä pysyy kauniina jopa nykypäivänä. Arvosteluissa useaan kertaan toistettu sana ”Animation” ja ”Animated” ottavat huomioon elokuvan hyvin tehdyn grafiikan. On hieman yllättävää, ettei sanapilvessä ole löydettävissä mainintaa plagioinnista. Perusanalyysillä vain muutama arvostelu mainitsee *Leijonakuninkaan* yhdenkaltaisuudet japanilaiseen animaation *Kimba, The White Lion*. Voi olla mahdollista, että *Leijonakuninkaan* rooli faniklassikkona puolustaa sitä tämänkaltaisilta syytöksiltä arvosteluissa. Jos tämä pitää paikkansa, on mahdollista, että syytökset arvosteluissa tulee näkymään vahvemmin rebootin arvosteluissa.

Alkuperäinen versio mainitaan useaan kertaan uuden Leijonakuninkaan arvosteluissa. Muuten käytetty sanasto on positiivisen sävyistä. Sanapilvi uuden Leijonakuninkaan arvosteluista.

Leijonakuninkaan rebootin ensihoimiot ovat samanlaiset kuin alkuperäisessäkin. elokuvan arvostelussa mainitaan sen nimi ja huomioidaan myös sen olevan remake alkuperäisestä. Sen vastaanotto muuten vaikuttaa olevan positiivisen oloista, vaikka alkuperäinen kuitenkin omisti enemmän kehuja sanoja. On myös huomioitavaa, että arvosteluissa on myös huomioita siitä, miten tämä reboot ei lopulta tee mitään niin uutta elokuvalla. Tästä esimerkkinä käytetty sana "same" viittaa huomattavasti muutosten puuttumiseen. Elokuvan arvosteluista on myös löydettävissä enemmän negatiivisia sanoja, jotka selittävät elokuvan heikomman keskiarvon käyttäjien pisteissä. Elokuvan keskimääräiset pisteet ovat 6.8/10.

Pistemäärä on huonompi kuin alkuperäisellä, joka saattaa näkyä arvosteluissa vertailuna alkuperäisen ja rebootin välillä. Alkuperäinen *Leijonakuningas* on myös mainittu paljon useammin kuin uuden *King Kong* -elokuvan arvostelussa. Yksi toistuvimmista sanoista on "Original" jolla tarkoitetaan alkuperäistä elokuvaa. Vertailu on siis tämän elokuvan kanssa paljon keskeisempää, hyvin mahdollisesti sen samankaltaisuuden vuoksi. Arvosteluista on myös nähtävissä vertailevia sanoja, kuten "better", mikä myös viittaa elokuvien jatkuvaan vertailuun arvosteluissa. Huomioon osuu myös sana "loved"

imperfektissä, joka voi viitata puheeseen alkuperäisestä. Esimerkiksi lause ”loved the original” on mahdollisesti yleisesti toistuva lause arvosteluissa.

Elokuvan tarinan kertominen on jäänyt huomattavasti pienempään osaan alkuperäiseen verrattuna. Jopa elokuvan päähenkilö Simba, mainitaan arvosteluissa harvemmin. Tämä johtuu varmastikin elokuvan tarinan samankaltaisuudesta alkuperäiseen. Joillekin arvostelijoille alkuperäisen näkeminen on mahdollisesti itsestäänselvyys. Tämä viittaisi tapahtumana siihen, että alkuperäisen elokuvan nähneet ovat arvostelleet rebootin vain vertailumielessä. Tämänlainen suhtautuminen ei ole harvinaista jos alkuperäisen aiheuttama nostalgia otetaan huomioon. Yksi syistä tehdä elokuvasta uusi versio on aikaisemmin mainittu uudelleenherättäminen²³. Toisin kuin fyysiset tuotteet, elokuvat eivät vanhene ainakaan samassa sanan merkityksessä. Tätä varten elokuvat voivat käyttää hyötynään alkuperäisen teoksen nostalgista arvoa, johtaen hyvin mahdollisesti tämänkaltaisiin tuloksiin.

Nostalgista elementtiä ei ole kuitenkaan seurattu kokonaisesti, ja elokuvassa on muutamia eriäviä piirteitä, joista yksi on ulkonäkö. Alkuperäinen, joka oli piirretty animaatio onkin rebootissa vaihtunut realistisen näköiseksi CGI:llä animoiduksi elokuvaksi. Useaan kertaan arvosteluissa toistuu sanat ”Cgi” ja ”Realistic”, jotka molemmat tukevat yleistä kuvaa elokuvasta. Sana ”live” voi myös viitata arvostelijoiden huomioon Disneyn suunnitelmista herättää aikaisemmat piirrosanimaatiot live-action elokuviksi. Esimerkiksi *Kaunotar ja Hirviö*, *Mulan* ja *Aladdin* on uusittu live-action elokuvina.

Suhtautuminen elokuvan näyttelijöihin on myös samankaltainen, sillä näyttelijöiden nimet ovat yhä arvosteluiden huomiossa. Joidenkin näyttelijöiden nimet näkyvät sanapilvessä kuten Seth Rogen ja Beyonce. Sanapilven mukaan muutama arvostelu tekee huomion päähenkilön Simban isän ääninäyttelijästä, joka on elokuvien molemmissa versioissa sama henkilö, James Earl Jones. Tämä huomio tulee esiintymään tarkemmin vasta siirryttäessä AntConc-vaiheeseen.

On tärkeää huomioida myös, ettei sanapilvessä mainita musiikista ja lauluista samoissa määrin kuin alkuperäisessä. Elton Johnin säveltämät kappaleet eivät hänen mielestään kantaneet enää samaa painoa kuin alkuperäisessä. Hän kertoi myöhemmin haastatteluissa, ettei hänen apuaan otettu enää samalla lämmöllä vastaan kuin

²³ Sihvonen 2022.

tahtiin arvosteluissa sanapilven tekstin koon mukaan. Hieman niitä harvemmin on toistettu sanaa ”bad”. Elokuvan keskimääräinen käyttäjien antama pistemäärä on 7.6/10. Pisteet viittaavat elokuvan olevan yhä tärkeä suurelle osalle katsojista sen iästä ja koetuista vioista huolimatta.

Elokuvan tarina on myös nähtävissä arvosteluissa, joissa päähenkilöpoliisin nimen lisäksi hänet Robocopiksi muuttava yhtiö ”OCP” mainitaan. Mainintoja juonesta ”plot” on myös nähtävissä ja elokuvan miljöö on löydettävissä sekä aikana, että paikkana sanoista ”Future” ja ”Detroit”. Myös elokuvan lajityyppi ”Sci-Fi” on huomioitu arvosteluissa.

Elokuvan tarinassa on paljon toimintaa, joka on huomioitu arvosteluissa kommenttina sen sisällöstä, joka näkyy sanan ”Violence” toistuvuutena. Elokuva tunnetaan massiivisesta väkivallan määrästä. Tämä ylimääräinen brutaalius on kuuluisa ominaisuus elokuvassa, ja elokuva siksi esiintyykin useammassa ”väkivaltaisimmat toimintaelokuvat” listoissa²⁵. Elokuvan väkivaltaa on myöhemmin eri tahoilta uskottu satiiriksi, jonka pointtina on huomauttaa ihmisille heidän turtumisensa verisyyteen ja väkivaltaan²⁶. Tämä satiirisuus on otettu huomioon myös arvosteluissa, nimittäin ”Satire” näkyy toistuvan jokseenkin usein.

Samoin kuin muissa elokuvissa, tarinan ja sen sisällön lisäksi hahmojen näyttelijät ja muut elokuvassa työskennelleet henkilöt mainitaan arvosteluissa. Elokuva ohjaaja Paul Verhoeven mainitaan nimellään useampaankin kertaa arvosteluissa sanapilven tekstin koon mukaan. Verrattuna muihin tarkastelemiinielokuviin, Verhoevenin nimeä toistetaan useimpaan kertaan. Myös elokuvan pääroolia näyttelevä Peter Weller tulee mainituksi. Elokuvan antagonistien näyttelijät ovat molemmat mainittu elokuva arvosteluissa.

Erittäin pienellä tekstillä sanapilveen ilmetyvä ”Terminator” kiinnittää myös huomiota. Lajityypiltään samankaltainen, mutta toisaalta myös varsin erilainen elokuva *Terminaattori* on mainittu arvosteluissa. Hyvin mahdollisesti maininta esiintyy, sillä kyseessä on ihmisen näköiset koneet ja kyborgit, jotka on helppo pistää vastakkain. AntConc-vaiheessa tämä tulee huomioida, sillä se voi nostaa huomoita alkuperäiseen ja reboottiin. Terminaattori elokuvat ova myös saaneet tarinallisen rebootin lähivuosina, tämä saattaa tulla mainituksi myös *Robocopin* uudemmissa arvosteluissa, varsinkin jos

²⁵ Sherlock 2021.

²⁶ Fisher 2019.

pitää uudesta elokuvasta, tai alkuperäiselokuvien fanien tavat estävät arvostelijoita antamasta rebooteille hyviä pisteitä edellä mainitun fanipuhtauden aatteen vuoksi²⁷.

Negatiivisempi palaute elokuvalla voi johtua useammista tekijöistä, joista yksi voi olla alkuperäisen elokuvan keskeisen elementin pois jättäminen rebootista. Tärkeänä huomiona *Robocopin* rebootin arvosteluista on sanan ”violence” katoaminen. Kuten aiemmin mainitsin, elokuva päätettiin vaihtaa K-18 elokuvasta K-12 (PG-13) elokuvaksi. Muutos on suuri ja joillekin katsojille se poistaa satiirin elementin elokuvasta. Väkivallasta puhumisen sijaan, moni arvostelu on nostanut esiin (PG) sanan. Teko ollaan siis huomioitu arvosteluissa, ja voi hyvinkin toimia negatiivisena tekijänä, sillä monille alkuperäisen fanille brutaalius oli osa elokuvaa.

Elokuvan verisyyden jättämiseen on kaksi mahdollista selitystä tuotannon puolelta. Ensimmäinen on yksinkertaisesti myyntien hakeminen ikärajaa laskemalla. Pienempi ikäluokitus mahdollistaa suuremman levityksen yleisölle. Toinen mahdollisuus on ajan edetessä muuttuneet arvot. Jotkut rebootit ovat tutkitusti muuttaneet sisältöään tietyissä tapauksissa ajan ja arvojen muuttumisten myötä²⁸. *Robocopin* tapauksessa Yhdysvalloissa tapahtuneet ampumavälikohtaukset ovat saattaneet aiheuttaa elokuvassa muutoksen kevyempään suuntaan.

Kuten aikaisemmissa esimerkeissä, tarinan ja keskeisten elementtien lisäksi arvosteluissa mainitaan elokuvan näyttelijöiden ja työskentelijöiden nimiä. Elokuvan näyttelijäkastiin sisältyi useita erittäin kuuluisia nimiä. Elokuvan näyttelijöinä toimi Michael Keaton, Gary Oldman ja myös Samuel L. Jackson. Kaikkien nimet ovat näkyvillä sanapilvessä, mutta vasta AntConc-vaiheessa saan varman kuvan siitä, miten heidän nimensä mainitaan. Elokuvan pääroolia näyttelevä Joel Kinnaman on myös mainittu, vaikkakin harvemmin kuin pienemmissä rooleissa toimineet näyttelijälegendat. Elokuvan ohjaaja Padilha on myös mainittu useaan kertaan. Huomioon tulee ottaa mahdollinen vertailu Padilhan ja Verhoevenin välillä, joka seiltyy tarkemmin AntConc-vaiheessa.

Näyttelijöiden lisäksi sanapilvessä on maininta elokuvan uusista erikoisefekteistä, jotka ovat muuttuneet alkuperäisistä. Alkuperäisen elokuvan stop motionilla liikkumaan laitettut robotit ovat rebootissa tietokoneella tehtyjä. Sana ”CGI” varmistaa, että arvosteluissa on otettu huomioon erikoistehosteiden muutos. Muutos ei tässä

²⁷ Bernache-Assollant 2011.

²⁸ Cuelenaere et al. 2019.

tapauksessa ole välttämättä negatiivinen, mutta se tulee esille tarkemmin AntConc-vaiheessa.

Päähuomioina on siis elokuvien reboottien negatiivisempi vastaanotto, jatkuva vertailu alkuperäiseen (varsinkin *Leijonakuninkaan* ja *Robocopin* tapauksessa) ja reboottien tapauksessa huomiointi elokuvan liittämistä johonkin eri elokuvasarjaan (*King Kong* - elokuvista *Godzilla* elokuvaan) Myös huomioitavaa tulee olla se, verrataanko uusien elokuvien tietokoneella tehtyjä erikoistehosteita alkuperäisiin stop motion/piirros animointiin

AntConc-vaiheessa tulen tutkimaan tarkempaa kaikkia sanapilvistä esiin tulleita huomioita, sekä sen lisäksi etsin useampia eri tutkimuskysymykseeni liittyviä sanoja ja liitoksia.

3. Vastakkainasettelut arvosteluissa

Sanapilvet ovat hyödyllisiä näyttämään eniten käytetyt sanat, mutta usein tarkempaa tietoa sanojen esiintymisistä ei saa selville. Olen sanapilviä tarkastellessani huomannut muutaman esille nousevan huomion, mitkä AntConcin avulla voi käydä tarkemmin läpi.

Tässä tapauksessa on tarkoituksenmukaista jakaa elokuvat uudelleen lajityyppikohtaisesti, sillä useimmat esiin nousseet huomiot toimivat vain alkuperäisen elokuvan ja sen rebootin välillä. Yleiset huomiot arvostelujen suhteen käydään tämän tutkielman luvussa 5.0, jossa käydään läpi elokuvien arvostelujen pisteitä ja arvostelijoiden syitä antaa elokuville hyvät/huonot pisteet. Tässä luvussa tarkastelen Antconciin syötetystä datasta esiin nousevia huomiota.

3.1 King Kong kohtaa Godzillan- *King Kongin* arvostelut AntConcissa

King Kong -elokuvista nousi esiin muutamia kiinnostavia huomioita sanapilviä tarkastellessa. Yksi huomiota eniten kiinnittävästä oli ”Godzilla” sanan maininta. Kuten aiemmin totean, *Kong- Skull Island* on valitsemistani elokuvista uniikki reboot siinä suhteessa, että se lisää King Kongin hahmon samaan elokuvamaailmaan kuin Godzillan. Elokuvan lopussa viitataan vahvasti olentojen kohtaavan jossakin kohtaa, ja lopulta vuonna 2021 ilmestyikin elokuva nimeltään *Godzilla vs. Kong*. Tämä ei kuitenkaan ole ensimmäinen kerta,

kun hahmoista on tehty yhteinen elokuva. Japanissa vuonna 1962 ilmestyi elokuva *Kingu Kongu tai Gojira* (ohj. Ishirō Honda), jossa hahmot kohtaavat ensi kertaa.

Godzilla mainitaan yhteensä *King Kongien* arvosteluissa useaan otteeseen,

King Kong ja Godzilla ovat kohdanneet aikaisemminkin. Kuva otettu ScreenCrush.com sivustolta.

vaikkakin harvemmin

alkuperäisen elokuvan arvosteluissa. Suurin osa arvosteluista siis varmastikin ilmoittaa *Kong- Skull Islandin* johtavan tulevaisuudessa olentojen tapaamiseen, ja monet kerroista varmastikin vertailee olentoja keskenään. Olennot ovat molemmat kuitenkin eri kulttuureista tulleita massiivisia hirviöitä, joista lopulta muuttui ikonisia populaarikulttuurin olentoja. Olentojen vertailun voi tietyissä tapauksissa nähdä kulttuurien kohtaamisena, jolloin eri maista tulevat fanit kannustavat omassa valtiossaan kehitettyä olentoa, esimerkiksi Godzillan tapauksessa hahmosta on muuttunut hirviön sijasta Japanin puolustajahahmo²⁹. Samoin King Kongin hahmosta on muuttunut enemmän inhimillinen, ja uudemmissa elokuvissa sen kanssa jo kommunikoidaankin viittomakielellä.

²⁹ Gerow 2006.

Left Context	Hit	Right Context
humans more as that is an advantage he has over	Godzilla	for a more compelling story. 0 out of 1 found this
that this isn't another Godzilla remake where you see	Godzilla	for the finale 15 mins. This is Kong's Movie
kinda-sorta-not-really have to see beforehand? Of course	Godzilla	has had a multi-picture franchise in the past,
that killed most of his men. This movie much like	Godzilla	has some great talent, but it ruined with boring
like exploration. With the popularity of the American remake of	Godzilla,	it made sense that Warner Brothers would want to
well you know what was third. After the success of	Godzilla 2014	it seems that legendary pictures decided to go ahead
the best of the new monster movies. Total survival horror.	Godzilla	king of monsters and Godzilla respectively. I hope this
films in the monsterverse: the underdone 'Godzilla' and the overwrought '	Godzilla	king of the monsters'.....how its monster conceivably fits
colossal modern hits like Jurassic Park, The Lost World and	Godzilla (not to mention thousands of small scale homages such

Kuvassa esimerkki "Godzilla" haulla tehdyistä tuloksista, suurin osa yllä näkyvistä arvosteluista on rebootista. Kuvankaappaus tehty AntConc-ohjelmassa.

Yllä oleva kuva on esimerkki AntConcin sanahausta. Sinisellä kirjoitettu sana on hakuun kirjoitettu sana, josta ohjelma etsii kaikki toistetut kerrat. Sanan vasemmalla ja oikealla olevat tekstit ovat ympärillä antamassa sanalle kontekstia. Ne näyttävät haettua sanaa ennen ja jälkeen esiintyvät sanat selkeyttämään haetun sanan käytön syytä. Haetun sanan mukana useammin toistuvat sanat saattavat näkyä eri väreillä kuten esimerkissä. Tämä auttaa sanan kollokaatioiden löytämistä.

AntConciin syöttämäni dataa tarkemmin tutkien tuli selville, missä yhteydessä Godzilla mainitaan arvosteluissa. Godzillaa verrataan useasti King Kongiin jättiläishirviönä ja useammassa elokuvassa mainitaankin mielipide siitä, kummalle hirviöiden kuninkaan arvonimike kuuluu. Esimerkkinä vertailusta elokuvien välillä toimii Joblo-35658:n kirjoittama arvostelu (ks.kuva alla), jossa hän kirjoittaa "Ilman epäilystään, *King Kong* on paras jättiläishirviöelokuva. Anteeksi vaan Godzilla."

★ 10/10

The quintessential giant monster movie

joblo-35658 1 December 2018

King Kong is one of those timeless films that will always affect people. The whole plot brings in originality and creativity. The way the film is shot is just brilliant. The characters all serve their purposes and Carl Denham is second only to King Kong himself. The big star of the show is its groundbreaking special effects by Willis O'Brien. For 1933, the special effects are just inspiring. Skull Island is one of the best locations in film history and all made by hand! The theme is perfect as well, performed by Max Steiner. All in all, King Kong is without a doubt the best giant monster movie, sorry **Godzilla**. No matter what they make, a film from nearly a hundred years ago will always be the best.

Kuva arvostelusta, jossa Godzilla mainitaan sen hirviöroolin takia verrattavana elokuvana. Huomiona myös vahva ensimmäinen väite elokuvan roolista arvostelijan silmissä. Arvostelu sisältää 10/10 arvosteluille tyypillistä hyperbolaa.

Kuvankaappaus IMDB-sivustolta.

Godzillaa mainitaan myös taustan kerronnassa useampaan kertaan. Arvostelijat usein kertovat omat henkilökohtaiset historiansa jättiläishirviöelokuvien parissa. Tämä tietysti johtaa monet kertomaan omat muistonsa lyhyesti *Godzilla*-elokuvista, sillä ne ovat *King Kongin* kanssa oman lajinsa kuuluisimmat elokuvat. Myös useampaan kertaan mainitaan edellä mainittu *Kingu Kongu tai Gojira*, joka länsimaissa sai lopulta käännetyn nimen *King Kong vs Godzilla*. Näissä tapauksissa arvostelijan oman historiansa lisäksi elokuva mainitaan olioiden välisen historian kerronnassa. Odotukset rikkovasti, yllättävän vähä arvosteluista mainitsee vuonna 2021 ilmestyneen *Godzilla vs Kongin*. Suurin osa arvosteluista mainitsee Godzillan roolin muussa merkityksessä, kuten vertauksena, kuin rebootin jatko-osan olevana ”koukkuna”.

Sanapilviä arvioidessa huomasi, että elokuvien erikoisefektejä käydään verraten paljon läpi arvosteluissa. Yllättävää on, että alkuperäisen *King Kongin* arvosteluissa mainitaan efektit paljon useammin (404 kertaa) kuin rebootin arvosteluissa. Luku on huomattava verraten rebootin arvostelujen 281 mainintaan. Oletan, että tämä johtuu alkuperäisen *King Kongin* Stop-motion efekteistä. AntConcin tuloksia tutkien esiin nousee nimittäin paljon eriäviä mielipiteitä kyseisistä efekteistä.

★ 10/10

Pure entertainment

lynpalmer1 18 December 2018

This movie is pure entertainment from opening to finish. I have seen this movie probably more than any other in my 57 years. Every time it's on I find myself just thinking I'll watch for a few minutes, then find myself absolutely mesmerized. I have never had the desire to be an actress but I can't help but think that Fay Wray must have had an absolute blast playing this part and I would have chosen this role over any other. Special effects are still amazing after all these years. The emotion you feel for Kong is real and poignant. A must see for everyone.

Erittäin positiivisissa arvosteluissa jokaista elokuvan osa-aluetta kehuaan, kuvassa myös esimerkki erikoisefektien kehumisesta. Kuvankaappaus IMDB-sivustolta.

Useammissa arvosteluissa efektejä kehuaan, sanoen erikoisefektien olevan ”mahtavia” tai yhä, siis ottaen huomioon elokuvateknologian muutoksen, ”kauniita”. Toisissa arvosteluissa sen sijaan käytetään kuvausta ”ancient” (ikivanha), ja että erikoisefektit ovat kaukana nykyajan laadusta. Stop-motion efektejä on tutkittu aiemminkin, ja loppupäätelmäksi on tullut, että se voi saada aikaan vahvoja ja eriäviä tuloksia katsojissa³⁰. Arvosteluissa näkyvät maininnat efekteistä vahvistaa tulosta, sillä stop-motion efektit tässäkin tapauksessa herättävät vahvoja mielipiteitä.

On myös huomionarvoista, miten usein *King Kongin* 2005 vuonna ilmestynyt versio mainitaan. Tästä Peter Jacksonin ohjaamasta versiosta puhutaan yhteensä molempien elokuvien arvosteluissa 198 kertaa elokuvien yhteensä noin 1600 arvostelusta. Nämä löydökset löytyivät käyttämällä ohjaajan nimeä, mistä syystä tähän ei sisälly ne arvostelut, joissa nimiä ei mainita. Näistä 118 kertaa elokuva mainitaan *Kong- Skull Islandin* n.1070 arvosteluissa ja loput 80 alkuperäisen *King Kongin* noin 560 arvosteluissa. Mainintojen jakautuminen on siis jonkin verran tasaista.

Peter Jacksonin ohjaama remake saa arvosteluissa sekalaista palautetta. Elokuva näyttää jakaneen paljon mielipiteitä muiden *King Kong* -elokuvien arvosteluissa. Toisissa arvosteluissa elokuvaa kehuaan, toisissa elokuvaa kuvaillaan negatiivisesti. Elokuvan ilmestymisajankohta voi olla ratkaiseva tekijä siihen, miksi useat arvostelijat näkevät Jacksonin remaken ensimmäisellä sijalla. Elokuva ilmestyi vuonna 2005, joka tarkoittaa, että sen kohdeyleisönä on ollut 1990-luvulla syntyneet. He ovat nuorena nähneet elokuvan, ja tätä kautta elokuvasta on tullut heille heidän ensimmäinen *King*

³⁰ Arora & Chaudhari 2021.

Kong -elokuva. Tämä on voinut johtaa elokuvan heidän kokemuksessaan olemaan ”määrävä” *King Kong* -elokuva. Tällä tarkoitan sitä, että tulevaisuudessa kaikki heidän näkemänsä *King Kong* -elokuvat tulevat vertaantumaan siihen. Nämä arvostelijat saattavat helpommin myös suhtautua negatiivisesti elokuvan eri versioihin, sillä he ovat kasvaneet eri elokuvan ympärillä. Jacksonin remaken nuoruudessaan nähneet henkilöt tässä tapauksessa omistavat useampiakin fanimaisia piirteitä, joista yksi on itsensä erottuminen tiettyinä ryhmänä. Fanien tapa toimia eroaa, mutta maali on molemmilla sama. Ryhmän kokonaisuuden hakeminen ja usein faniryhmissä toistuva piirre: sen puhtauden ylläpitäminen³¹.

King Kongiin liittyviä elokuvia ei siis pelkästään verrata toisiinsa, vaan lisäksi muutkin elokuvat sarjassa saavat huomiota. Vielä tämän lisäksi myös elokuvasarjan ulkopuolella esiintyvät elokuvat kuten *Godzilla* elokuvat, saavat huomiota arvosteluissa. Tämä liittyy vahvasti niiden lajityyppiin, joka johtaa väistämättä vertailuun. Vaikka alkuperä *King Kongin* ja *Godzillan* välillä on erilainen, vanhan genreorian mukaan niiden lajityyppi yhdistää niitä³². Lajityyppi aiheuttaa elokuville samankaltaisen perustan, joka katsojille voi toimia vertausta aiheuttavana tekijänä. Tämä voikin tietoisesti tai epätietoisesti johtaa arvostelijan vertaamaan teoksia enemmän toisiinsa, toimien liitoksena ajatuksissa elokuvien välillä.

Lisää mahdollisuuksia nousee esiin elokuva rebootteja tutkineesta tutkimuksesta. Lajityypiltään huomattavan lähellä toisiaan olevat *King Kong* ja *Godzilla* saattavat aiheuttaa efektin minkä voi rinnastaa arvosteluun eräästä jääkiekkoelokuvasta.

*"Let's face it-'Mystery, Alaska,' is really just a remake of Rocky,' with ice hockey replacing boxing. And it's a pretty good remake" ("Feel-Good")*³³.

Arvostelussa henkilö vertaa jääkiekosta kertovan elokuvan ”*Mystery, Alaska*” (ohj. Jay Roach) olevan uusiksi tehty versio nyrkkeilystä kertovasta *Rocky* elokuvasta. Molemmat elokuvista sisältyvät samaan lajityyppiin (urheiluelokuvat) ja siksi omistavat useita samanlaisia piirteitä. Jopa niiden hakema kommunikoiva maali voi helposti olla sama³⁴. Tämä efekti on selvästi keskeinen osa nykypäivänäkin tapahtuvaa vertailua elokuvien välillä.

³¹ Bernache-Assollant 2011.

³² Swales 1990.

³³ Herbert 2018.

³⁴ Herbert 2018.

King Kong toimii oman elokuvasarjansa lisäksi myös koko lajityyppinsä vahvana edustajana, johon muita elokuvia verrataan. Tämä johtaa arvosteluissa siihen, että saman lajityypin muita elokuvia mainitaan useissa arvosteluissa ja verrataan alkuperäiseen. Tämä vahvistaa kokemusta ”alkuperäisen” elokuvan roolia lajityyppinsä määrittävänä elokuvana, ja tietyt fanit haluavat pitää asian pysyvänä. Fanien tapauksessa tämä liittyy mahdollisesti heidän haluunsa kontrolloida ja ”omistaa” kyseinen elokuva³⁵. Halu pitää oma tulkintansa hallitsevana johtaa monet fanit arvostelemaan elokuvan vanhempia (1976) ja uudempia (2005, 2017) versioita, joissa heidän on mainittava alkuperäinen elokuva pitääkseen se elokuvasarjan/lajityypin määrittävänä teoksena.

Sanat ”Remake” ja ”Reboot” esiintyvät myös *King Kongin* arvosteluissa. ”Remake” toistuu jopa 192 kertaa yhteensä, kun ”reboot” toistuu vain 50 kertaa. Melkeinpä jokainen maininta käyttää sanoja vertaillakseen elokuvia jopa toisiinsa tai vaikkapa Peter Jacksonin elokuvaan. Myös muutamia elokuvia vertaillaan vuonna 1976 ilmestyneeseen *King Kong* Remake-elokuvaan.

King Kong -elokuvien arvosteluissa keskeisenä osana on lajityyppi, joka määrittää faneille, mitkä uhkaavat alkuperäisteoksen roolia määrittävänä teoksena.

3.2 *Leijonakuningas* lapsuuden symbolina - *Leijonakuninkaan* arvostelut AntConcissa

Leijonakuninkaan rooli elokuvana on yhä nykyaikana huomattavan vankka. Monet ihmiset ovat nähneet elokuvan lapsena ja pitävät sitä erittäin korkeassa asemassa. Tämä huomio tuli esiin jo sanapilviä tutkiessani, kun toistuvissa sanoissa oli ”childhood” (lapsuus). Alkuperäisen elokuvan arvosteluissa sana esiintyy 92 kertaa elokuvan n.1170 arvostelusta. Sen sijaan sanan mainintaa näkyy rebootin arvosteluissa 178 kertaan elokuvan n.3100 arvostelusta. Prosentuaalisesti alkuperäisessä siis mainitaan lapsuudesta enemmän.

³⁵ Jenkins 2006, 59.

Left Context	Hit	Right Context
forward to this movie because I have so many great	childhood	memories and I think this film really performed. If
These ratings are coming from those who are stuck in	childhood	memories and can't accept a new version of
vibrant and really brings out ur emotions and brings back	childhood	memories and love for this story They have deepened
beautiful and very realistic it brought Back a lot of	childhood	memories and tears thank u ps the music was
give at least give it 1 star. Don't spoil your	childhood	memories and watch this abomination. 5 out of 7 found this
the cinema. It sure did bring back a lot of	childhood	memories of the animated one and you can definately
goes with it. It might be because I had fond	childhood	memories of the original, which are now tainted by
to vote. Permalink 10/10 Nostalgia kenchansugoi9 December 2018 My all time	childhood	memories Never forgotten All time favorite animated picture 2 out
Sign in to vote. Permalink 1/10 Thanks Disney for ruining my	childhood	memories apart. arab-bisnes27 July 2019 Emotionless. Too focus on

Esimerkki sanan Childhood käytöstä eri tarkoituksissa. Sanan esiintyminen omaa argumenttia voimistavana tekijänä näkyy useissa arvosteluissa. Kuvankaappaus AntConc-ohjelmassa.

Suurin osa toistoista puhuu positiivisesti alkuperäisestä elokuvasta ja sen aiheuttamista muistoista. Suurimmassa osassa arvosteluja sanan käyttö on neutraalia, koska sillä kuvataan arvostelijan suhdetta elokuvaan, jonka jälkeen lanka usein siirtyy kertomaan lisää alkuperäisteoksesta, tai rebootista.

★ 1/10

It had Jame Earl Jones
garysbox 28 February 2020

It had Jame Earl Jones doing the voice of Mufasa, so I can give at least give it 1 star. Don't spoil your childhood memories and watch this abomination.

6 out of 8 found this helpful. Was this review helpful? [Sign in to vote.](#)

[Permalink](#)

Jotkin arvostelijoista käyttävät oletettua kiintymystä alkuperäiseen elokuvaan arvostelun pääpisteenä. Kuva otettu IMDb-sivustolta.

Sanaa käytetään joissain tapauksissa negatiivisesti kahdella eri tavalla. Ensimmäisissä sanaa käytetään liioitteluna, jotta arvostelija saisi dramaattisemman sävyn arvostelulle. Esimerkiksi lausetta ”ruined my childhood memories” (”turmeli lapsuudenmuistoni”) käytetään negatiivisissa arvosteluissa reboottia kohtaan. On puolestaan myös arvosteluja, jotka puolustavat reboottia kääntäen samalla sanan ”lapsuus” negatiivisia arvostelijoita vastaan. Näissä arvosteluissa todetaan

To give a movie 1 star you really have to hate it with all your guts. Let's be rational: 1 star? 1??? Out of 10?? These ratings are coming from those who are stuck in childhood memories and can't accept a new version of a great story.

Vastalauseeksi lapsuudenmuistoista puhuville, jotkut arvostelijat käyttävät niitä kyseenalaistamiseen apuvälineenä. Kuva otettu IMDb-sivustolta

esimerkiksi ”stuck with childhood memories” (jumissa lapsuudenmuistoissaan). Kyseessä on aikaisemmin mainittu fanikulttuuriin liittyvä ilmiö, jossa ”toisen puolen” väkeä yritetään mustamaalata ja kyseenalaistaa erilaisilla keinoilla, samalla määrittäen omaa identiteettiään³⁶. Näissä tapauksissa osapuolet ovat alkuperäisen elokuvan puolustajissa ja rebootin puolustajissa. Jako tapahtuu usein kahden vastakkaisen ryhmän välissä, mikä aiheuttaa konfliktista suoran ja yksinkertaisen. Tässä tapauksessa fanien käyttäytyminen on täysin samanlaista kuin vaikkapa DC-comics- ja Marvel -fanien välillä³⁷.

Lapsuudenmuistojen aiheuttamat muistot ohjaavat arvostelut myös muihin asioihin. Eroavaisuudet huomioidaan useaan kertaan arvosteluissa, ja yksi huomioista keskittyy artisti Elton Johniin. Hän sävelsi alkuperäisessä *Leijonakuninkaassa* kuuluisimmat elokuvan kappaleet. Hän myös lauloi elokuvassa muutaman kappaleistaan. Hänestä olevat maininnat olivat huomioitavia jo sanapilvistä, mutta nyt niiden konteksti alkaa näkyä paremmin. Kuten odotetusti, monet maininnat liittyvät Elton Johnin sävellyksiin (melkeinpä aina niiden kehumiseen). Rebootin arvosteluissa on usein mainintaa siitä, miten Elton Johnin kappale on säilytetty, kun taas toisissa mainitaan siitä, miten Elton Johnin laulama ”Circle of Life” on heidän mielestään parempi kuin uusi versio. Alkuperäisversion arvosteluissa sen sijaan Elton John mainitaan huomattavan moneen kertaan sanoittaja Tim Ricen kanssa.

Vertailu elokuvien eri elementeistä on selvää varsinkin rebootin arvosteluissa. Sana ”original” mainitaan 2925 kertaa niissä. Näistä maininnoista huomattavan monta kertaa vielä ”the” aloituksen kanssa, jolloin sana viittaa varmasti alkuperäiseen elokuvaan. Alkuperäinen elokuva on saanut erilaisen roolin niiden seurassa, jotka näkivät sen lapsena. Tämä esiintyy arvosteluissa mainintana alkuperäisenteoksen roolista hyvänä muistona lapsuudesta. Lapsuuden muistoihin kiinnittyneellä elokuvalla on paljon niihin liittyviä tunteita ja tästä syystä affektit tulevat keskeiseen osaan

³⁶ Bernache-Assollant et al. 2011.

³⁷ Havard et al. 2020.

elokuvia verrattaessa. Faneja ja faniuteen liittyviä affekteja tutkiessa on tullut esiin se, miten yhtiöt haluavat sitä tietyn verran, mutta eivät liikaa sen ennalta arvaamattomuuden vuoksi³⁸. Tässä tapauksessa kiintymys alkuperäiseen elokuvaan

Elokuvista on löydetty useaan otteeseen samankaltaisuuksia, päällä olevassa kuvassa vain yksi useista esimerkeistä. Kuvakaappaus Boredpanda.com sivustolta.

näky arvosteluissa osalla negatiivisuutena uutta vastaan, sillä se ei onnistu kaikissa katsojissa herättämään samoja tunteita kuin alkuperäinen. Fanillisen affektin tulos voi aiheuttaa pahimmissa tapauksissa ongelmia tuotannollisesti, mikä sopii hyvin *Leijonakuninkaan* ympärillä olevaan tapahtumasarjaan³⁹. Alkuperäisteosta ja uusintaversiota verrataan kaikessa toisiinsa, ja tietyn yleisön kanssa kaikki muutokset ovat negatiivisia tiettyjen arvostelijoiden mielestä. Fanikeskusteluista luetut aiemmat huomiot muutoksista viittaavat vahvasti fanillisen affektin aiheuttamiin tuloksiin. Vertailu on myöskin enemmän läsnä joka hetkellä *Leijonakuninkaiden* arvosteluissa, kuin esimerkiksi *King Kongin* arvosteluissa. *Leijonakuninkaan* suunnitelma uskollisesti seurata alkuperäistä suurimmaksi osaksi aiheutti niiden paljon enemmän toistuvan vertailun.

Vertailu voi myös olla kilpailua siitä, kuka on esimerkiksi tässä tapauksessa yleisesti *Leijonakuninkaan* suurin ”fani”. Arvostelualustalla alkuperäistä puolustavat ja reboottia puolustavat kohtaavat toisensa, aiheuttaen kismaa siitä, ketkä oikeasti pitävät

³⁸ Kohnen 2018, 337.

³⁹ Kohnen 2018, 337.

Leijonakuningasta itselleen tärkeämpänä. Osa arvostelijoista kertoo olevansa alkuperäisen elokuvan faneja, toiset sen sijaan kertovat vain rakastavansa sitä tai muistavansa elokuvan lapsuudestaan. Ajatuksissa selvästi on aate reboottiin negatiivisesti suhtautuvista, joiden ajatusmaailma pitää vain alkuperäistä elokuvaa hyväksyttävänä. Rebootin puolustajien ajatukset ovat yleisesti ”jos tykkäisit alkuperäisestä, sinun tulisi tykätä myös tästä” tyyliä, joka johtaa erimielisyyksien kohtaamiseen arvosteluissa. Arvostelijoiden käyttäytyminen näissä täyttää fanillisen käytöksen piirteitä, sillä faneja tutkivat Zubernis ja Larsen kirjoittaa, että fanit kilpailevat keskenään asemastaan faniudessa⁴⁰.

Leijonakuningas-elokuvien vertailuun sisältyy myös muutamia mainintoja Tezukan suvun omistamasta *Kimba- The White Lion* animaatiosta. *Leijonakuningasta* on aikoinaan syytetty *Kimban* elementtien plagioinnista ja haluttu *Kimban* tulevan mainituksi lopputeksteissä⁴¹.

Katsojien syytökset plagioinnista ovat nousseet tämän keskustelun jälkeen ja siksi niiden esiintyminen arvosteluissa on normaalia. Arvosteluissa kuitenkin mainitaan tapahtumasta huomattavan vähän. Alkuperäisen elokuvan arvosteluissa *Kimba* puhutaan vain 36 kertaa, ja rebootin arvosteluissa se mainitaan vain 9 kertaa. Tähän plagiatti huomion vähyyteen voi olla muutamia selityksiä. Ensimmäiseksi voi olla mahdollista, ettei useammat arvostelijat ole tienneet kyseisestä tapahtumasarjasta, sillä *Leijonakuningaan* samankaltaisuus *Kimban* kanssa ei ole ikinä saanut mahdollista suurta huomiota, varsinkin Tezukan suvun sanottua elokuvien yhtäläisyyksien olevan luonnollisia eikä plagiattipohjaisia⁴². Yksi mahdollinen selitys kuitenkin voi olla seuraavanlainen tiettyjen arvostelijoiden tapauksessa: Lapsuuden kultaisista muistoista puhuvat henkilöt selvästi pitävät alkuperäistä *Leijonakuningasta* huomattavan tärkeänä itselleen. Syytökset plagioinnista tässä tapauksessa rikkovat heidän puhdasta kuvaansa elokuvasta, mitä elokuvasta pitävät henkilöt eivät haluaisi hyväksyä. Tästä syystä joissakin arvosteluissa he saattavat jättää plagioinnin mainitsematta kokonaan pitääkseen oman suosikkielokuvansa niin puhtaana kuin mahdollista. Tämä on tutkitusti todettu tapahtumasarja *Zembylasin* tutkimuksessa *The affective politics of Hatred: Implications for education*, jossa ryhmään kokoontuneet henkilöt on todettu salaavan

⁴⁰ Zubernis & Larsen 2012.

⁴¹ Raz 1999, 167.

⁴² Denham 2019.

tunteellista sisältöä muodostaessaan omia ryhmiään⁴³. Tässä tapauksessa ryhmä on alkuperäistä *Leijonakuningasta* puolustava.

Useat *Leijonakuninkaan* arvostelut mainitsevat muistot alkuperäistä kohtaan. Tämä johtaa useammassa tapauksessa arvostelijat mainitsevat aspekteja, mitkä heidän mielestään puuttuvat rebootista tai mitkä on heistä tehty oikein siinä. Vertailua tapahtuu melkein joka arvostelussa, vaikka kaikki siitä ei ole kuitenkaan negatiivisesti suhtautuvaa reboottiin. Elokuvien samankaltaisuus on varmasti vahva tekijä elokuvien vertailussa, toisin kuin *King Kong* -elokuvien tapauksessa.

3.3 Vanha ja uusi vastakkain- *Robocopin* arvostelut AntConcissa

Robocopit eroavat kahdesta aikaisemmasta esimerkkielokuvasta, sillä niiden alkuperäinen elokuvakin oli enemmänkin kulttihitti kuin suuri menestys. Tämä ei kuitenkaan pelastanut reboottia negatiiviselta palautteelta, vaan vertailu elokuvien välillä on yhtä yleistä kuin muissakin esimerkeissä. Se näkyy heti sanan ”original”

Robocopin vertailua tapahtui paljon myös arvostelujen ympärillä, joskus maustettuna ”versus” (vs.) vastakkainasettelulla. Kuvakaappaus Screencrush.com sivustolta

(alkuperäinen)

toistumisessa. Sanaa toistuu arvosteluissa yhteensä 1130 kertaa, joista 1044 tulee rebootin noin 750 arvosteluista. Suurin osa maininnoista käyttää sanaa viittaamaan alkuperäiseen, jopa käyttäen sitä kertomaan jotakin alkuperäisestä tai toisissa tapauksissa kertomaan mitä mieltä he olivat alkuperäisestä elokuvasta. Loput 86 maininnasta näkyy alkuperäisen arvosteluissa, joita on yhteensä noin 610.

⁴³ Zembylas 2007.

Tämä mielipide alkuperäisestä toistuu useammassa arvostelussa, usein toistaen sanat ”loved the original” tai ”loved the first”. Tämänlaiset lauseet eivät ole harvinaisia arvosteluissa, alkuperäinen elokuva usein mainitaan rebootin arvosteluissa jollakin tavalla, mutta tämän ilmiön takana voi piillä muutakin. Käyttäytyminen nimittäin on selitettävissä taas fanitutkimuksen tuloksilla. Arvostelijat jotka kertovat nauttineensa alkuperäisestä elokuvasta todistavat itsensä tällä tavalla ”puhtaiksi”, vahvistaen heidän tulevaa lausettaan rebootista. Tämä liittyy taas kerran aatteeseen fanipuhtaudesta, joka myös ohjaa arvosteluja helpommin ääripäihin⁴⁴. Ajatukset menevät esimerkiksi näin ”pidin alkuperäisestä elokuvasta, mutta vihasin tätä reboottia”, jolloin arvostelija yrittää saada itsensä vaikuttamaan uskottavammalta käyttäen alkuperäistä elokuvaa tekemään itsestään enemmän uskottavan.

Left Context	Hit	Right Context
Bad... umimelectric8 February 2019 I'm a big fan of the '87	original	and I still think this remake wasn't a
interfere with the system!" The storyline held close to the	original	and I think that was important and frankly I'
it was surprisingly good. Its a different story to the	original,	and I thought the story was better and the
I expected it to be bad?? Because I saw the	original	and the original was bad! I mean, come on
compare with "Robocop". I won't be comparing both the	original	and the remake, as I find it pointless. In
Peter Wellers acting as Dt Alex Murphy in the Robocop	original	and the sequel and trilogy was realistic, awesome, tense
new cyborg movie. Even with its ties with the successful	original	and the stolen premise, this sloppy copycat manages to
Permalink 9/10 good morale undertone andylevis20 August 2018 Loved the	original	and this is just as good, still relevant 0 out
make is comparing this to the original. I love the	original	and this isn't a good, but it doesn'

Esimerkkitaupauksia arvostelujen maininnoista alkuperäisestä elokuvasta. Kuva otettu AntConc-ohjelmassa.

Satiirin puute on myös huomioitu useampaan kertaan arvosteluissa. Alkuperäisen *Robocopin* arvosteluissa sana ”satiiri” mainitaan 119 kertaa. Tämä ei tule yllätyksenä, sillä elokuvan satiiri on tietyissä piireissä tunnettu yhtenä elokuvan pääelementeistä. Rebootin arvosteluissa satiiri mainitaan 97 kertaa. Useimmat näistä kerroista liittyy negatiivisen sävyisiin arvosteluihin, joissa arvostelijat moittivat rebootista puuttuvaa satiiria.

Väkivallan maininta on sen sijaan paljon yleisempää alkuperäisen elokuvan arvosteluissa. Väkiältä mainitaan niissä 237 kertaa, kun taas rebootin arvosteluissa vain 132 kertaa. Eron suurin syy on rebootin hillitty väkivallan käyttö, joka on madallettu huomattavasti alkuperäisestä. Useimmat maininnoista liittyvätkin

⁴⁴ Bernache-Assollant et al. 2011.

huomioihin ylimääräisen väkivallan puuttumisesta. Väkivallan puutekin mainitaan usein negatiivisena, sillä väkivalta on tärkeä osa alkuperäisen elokuvan satiirista tyyliä. Useat

RoboCop is like New Coke

amscloudnine 28 February 2014

Robocop original was a satire against the dangers of private enterprise. It was not an attack against the use of drones or automation. Rather, it was an attack on the misuse of private enterprise in place of government services.

This movie does a great injustice to the original in its message. In addition, this version is devoid of humor and satire which made the original much more fun.

The only improvement over the original was the special effects and some of the fight scenes. Did I go into Robocop expecting a different result? No, but I thought at least it would have had more humor.

Reboottia syytetään arvosteluissa alkuperäisen elokuvan satiirisuuden hylkäämisestä. Kuvakaappaus IMDb-sivustolta.

arvostelijoista huomauttavat myös, että normaalisti väkivallan määrän laskeminen ei olisi huono asia, mutta juuri tässä tapauksessa heidän mielestään elokuva menettää jotakin. Molemmissa tapauksissa arvostelun suurimpana huomiona on puuttuvat elementit suhteessa alkuperäiseen elokuvaan. Molempiin siis liittyy alkuperäisen elokuvan faneille affekteja, ja niiden katoaminen aiheuttaa negatiivisen yhtälön arvostelijoiden päässä, sillä yhteys fanin ja elokuvan välillä katkeaa⁴⁵. Väkivalta ja satiiri kulkivat alkuperäisessä elokuvassa yhdessä ja niiden poistaminen on elokuvasta pitävien silmissä huono päätös, koska se estää mainitun affektin syntymisen.

Arvosteluissa mainitaan lisäksi useampaan kertaan sanat reboot ja remake. Reboot sanaa toistetaan 172 kertaa rebootissa ja 13 kertaa alkuperäisessä. Remake sanaa käytetään sen sijaan huomattavasti enemmän, yltäen rebootissa 475 kertaan ja alkuperäisessä 27 kertaan. Tällä tavalla katsoen yli puolet arvosteluista saattaa mainita ainakin kerran remake sanan. Sanojen maininta itsessään ei ole yllättävää, mutta kiinnitän tarkemmin huomiota tässä tapauksessa alkuperäistä elokuvaa kommentoivien arvioiden mainittujen sanojen käyttöön. Huomasin yllätyksekseni, että monet arvosteluista on tehty ennen rebootin ilmestymistä, ja arvosteluissa puolustetaan alkuperäistä jo ennen elokuvan ilmestymistä. Jotkut arvostelijoista myös kertovat jättäneensä rebootin katsomatta, samalla kertoen tietävänsä sen olevan huonompi kuin

⁴⁵ Cifor 2016, 10.

alkuperäinen. Tämä voi olla alkuperäisen elokuvan fanien tapa yrittää siis kontrolloida tai muuttaa tuossa vaiheessa vielä tekeillä olevaa reboottia, joka ilmoitettiin jo aikaisin olevan myös nuoremmille ikäluokille suunnattu. Tulevaa elokuvaa on myös voitu haitata alkuperäisen arvosteluissa jo ennakoon, sillä tutkitusti negatiivinen Word Of Mouth vaikuttaa lukijoihin vahvemmin kuin positiivinen⁴⁶.

Vaikka alusta on huomattavasti erilaisempi, tutkiamiani arvosteluja voi verrata MWOMiin (Microblogging Word Of Mouth), mitä twitterissä on tutkittu elokuvaan liittyvien myyntien kannalta⁴⁷. Arvostelut useissa tapauksissa täyttävät henkilökohtaisia kokemuksia kaikkien elokuvien arvosteluissa (Robocopeissa satiirin ja väkivallan puutteen vertaus, Leijonakuninkaissa lapsuudenmuistot, King Kong elokuvissa muistot *Godzillasta* ja muista tuotesarjan elokuvista). Jotkut arvosteluista täyttävät useampia mikroblogin merkkejä, jopa tietoisesti tai tiedottomasti. Oli arvostelut sitten tehty tietoisesti tai tiedottomasti mikroblogin tapaisiksi, on arvostelijan suunnitelmana mahdollisesti kuitenkin ollut vaikuttaa arvostellun elokuvan myyntiin positiivisesti tai negatiivisesti, sillä mikrobloggauksella on todistettusti ollut erilaisia vaikutuksia elokuvien myyntiin⁴⁸.

Samoin kuin *King Kong* -elokuvissa mainitaan Godzilla, mainitaan varsinkin alkuperäisen *Robocopin* arvosteluissa *Terminator*-elokuva. Suurimmaksi osaksi elokuvan maininta näkyy huomiona siitä, miten *Robocop* tekee oman tarinansa kyborgiolennosta, eikä yritä ratsastaa *Terminaattorin* maineella. Vertailu on neutraalimpaa ja osittain myös erottelua elokuvien välillä. Muutamain maininnat mainitsevat pelänneensä elokuvan olevan kopio *Terminaattorista*, mutta helpottuivat positiivisesti. Elokuvien suhtautuminen hahmoon on varmasti päättävä tekijä elokuvien vertailussa. Ensimmäisessä *Terminaattori* -elokuvassa Kyborgi nähdään antagonistina, kun taas *Robocopissa* se toimii sankarina. Vertailu saattaisi olla huomattavasti erilaista, jos *Terminator 2: Judgement day* olisi ilmestynyt ennen *Robocopia*. Jatko-osassa yksi kyborgeista toimii elokuvan yhtenä sankarina.

Kiintymykset alkuperäisen elokuvan elementtejä kohtaan saattavat usein johtaa pettymyksiin rebootin ilmestyessä, kun alkuperäisen fanit huomaavat kyseisten elementtien puuttuvan rebootista. Useammassa arvosteluissa negatiivisuutta nousee esille siitä, että elokuva ei onnistu tekemään tiettyä elementtiä samalla tavalla. Tämäkin

⁴⁶ Tsao 2014.

⁴⁷ Hennig-Thurau et al. 2014.

⁴⁸ Hennig-Thurau et al. 2014.

perustuu samaan efektiin pettymyksestä siinä, ettei reboot tehnyt elementtiä samalla tavalla, tai elementti ei onnistunut herättämään samoja tunteita katsojassa kuin aikoinaan. Negatiivinen palaute on yleistä rebooteille, ja on tutkitusti johtanut henkilöiden haluttomuuteen tehdä uusia rebooteja⁴⁹.

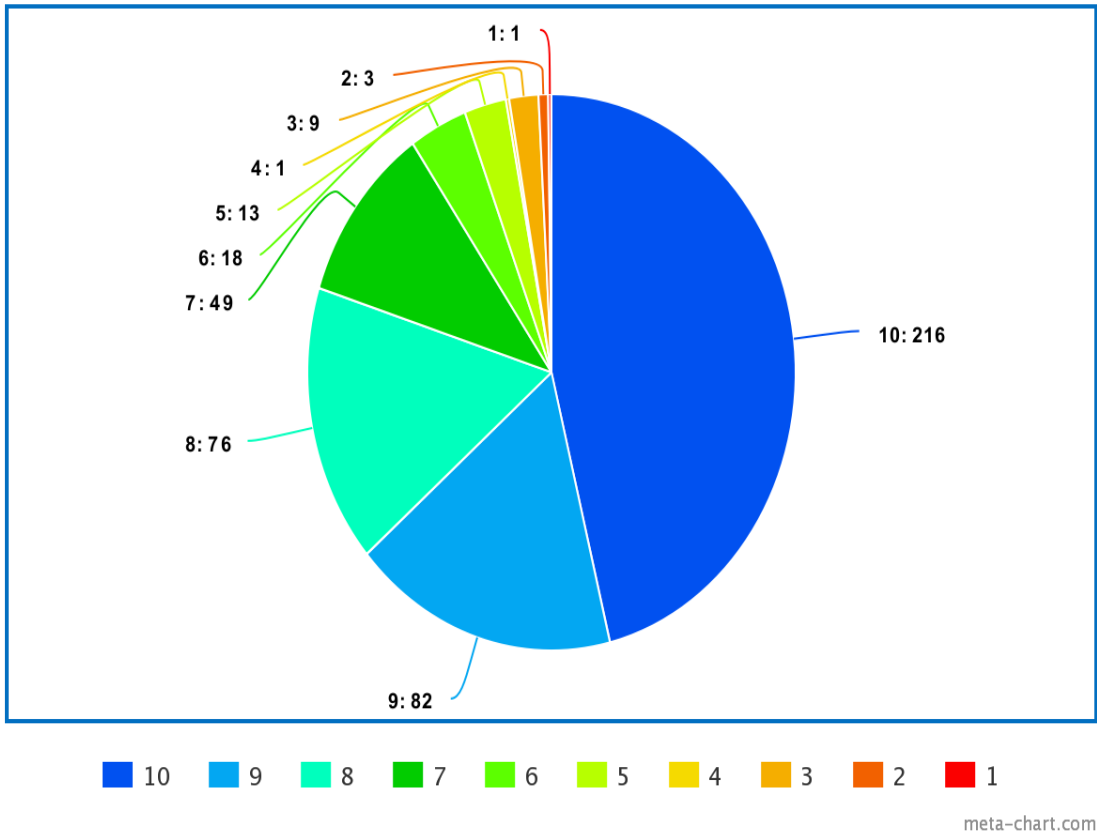
Seuraavaksi on johdonmukaista siirtyä seuraamaan pisteytyksiin liittyviä huomioitani arvosteluista. Pisteytysten lisäksi aion ottaa esiin AntConcilla tärkeitä pisteytyksiin liittyviä pointteja, jotka nousevat esiin elokuvien arvosteluista. Useammat esiin nousevat huomiot vertailusta saattaa nousta esille samalla tai eri tavalla, mikä voi vahvistaa tai muuttaa lopputulosta. Vertailut muiden lajityypissä olevien elokuvien kanssa tulee loppumaan, sillä esimerkiksi *Godzilla*-elokuvista esiin nousevat huomiot eivät vaikuta suuresti pisteissä esiintyviin huomioihin.

4. Ääripääpisteytysten analyysi

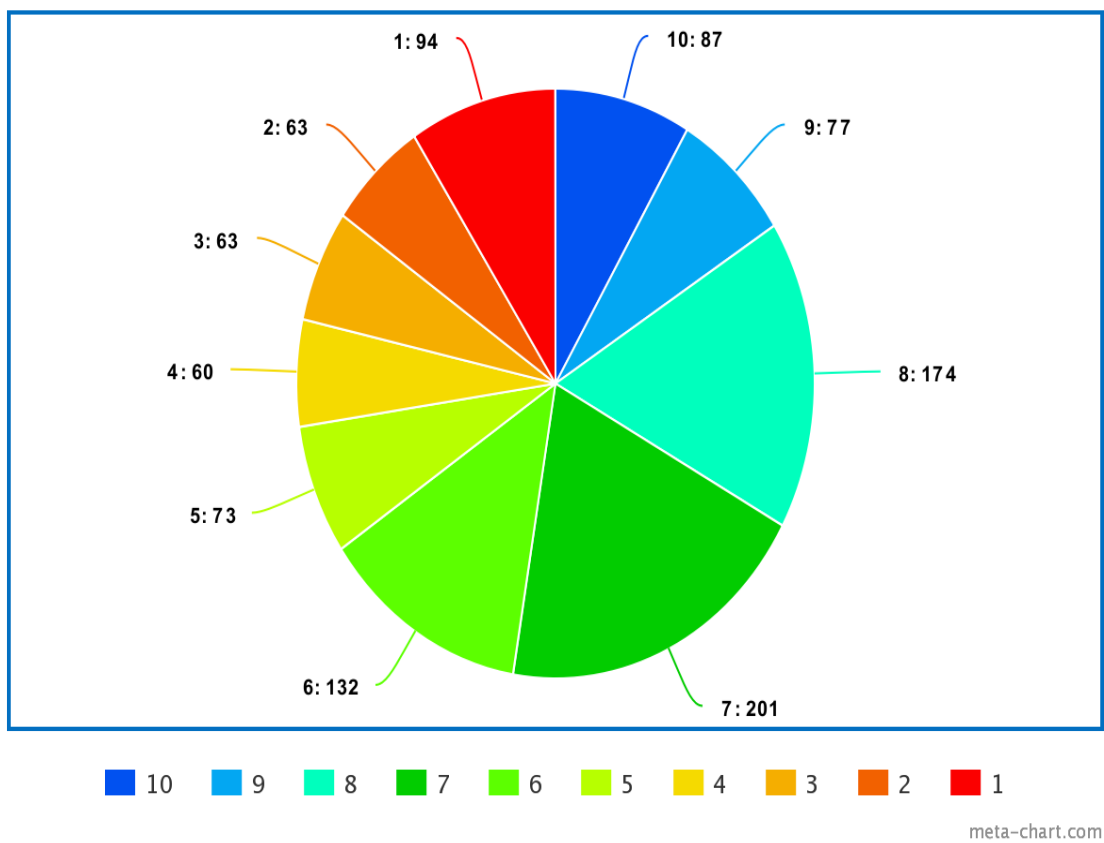
Tekstin lisäksi on myös tärkeää analysoida annettujen pisteiden syvempää merkitystä. Olen tästä syystä hankkinut sivustolta talteen kaikkien arvostelujen pisteytykset ja lisännyt ne kaavioille. Pisteytykset ovat menneet seuraavasti arvostelujen pisteytyksissä. Selkeyden vuoksi kuvat tulevat olemaan samoilla sivuilla sarjakohtaisesti pareittain.

⁴⁹ Köhler 2021, 501.

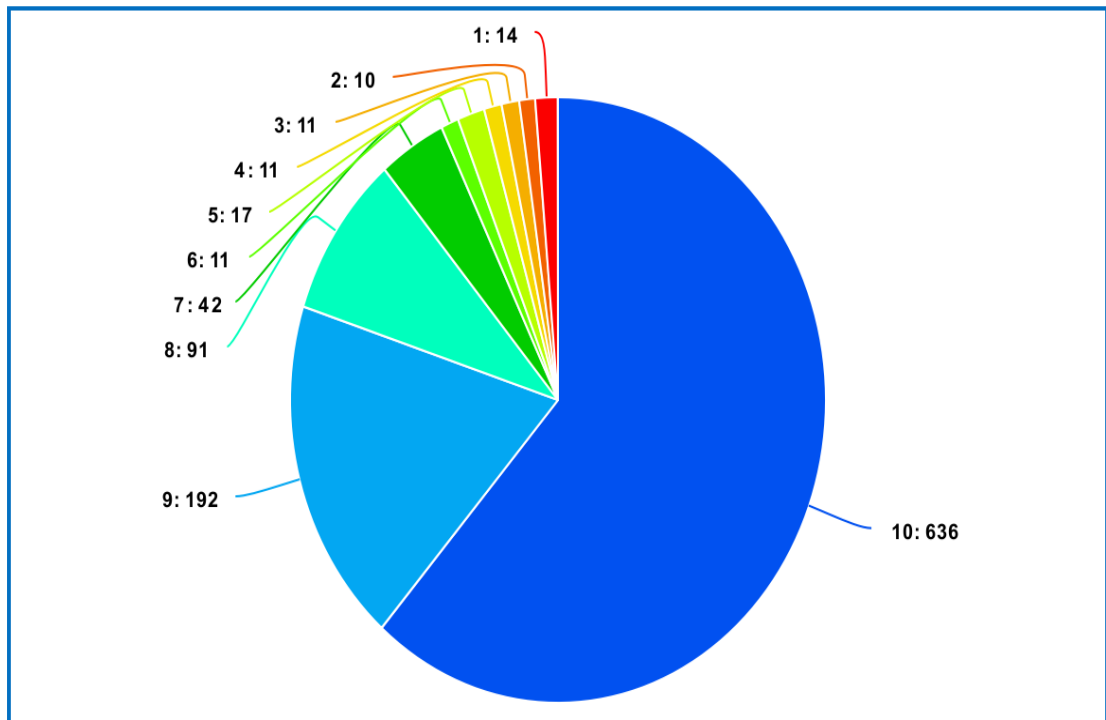
King Kong (1933)

Kong: Pääkallosaari (2017)

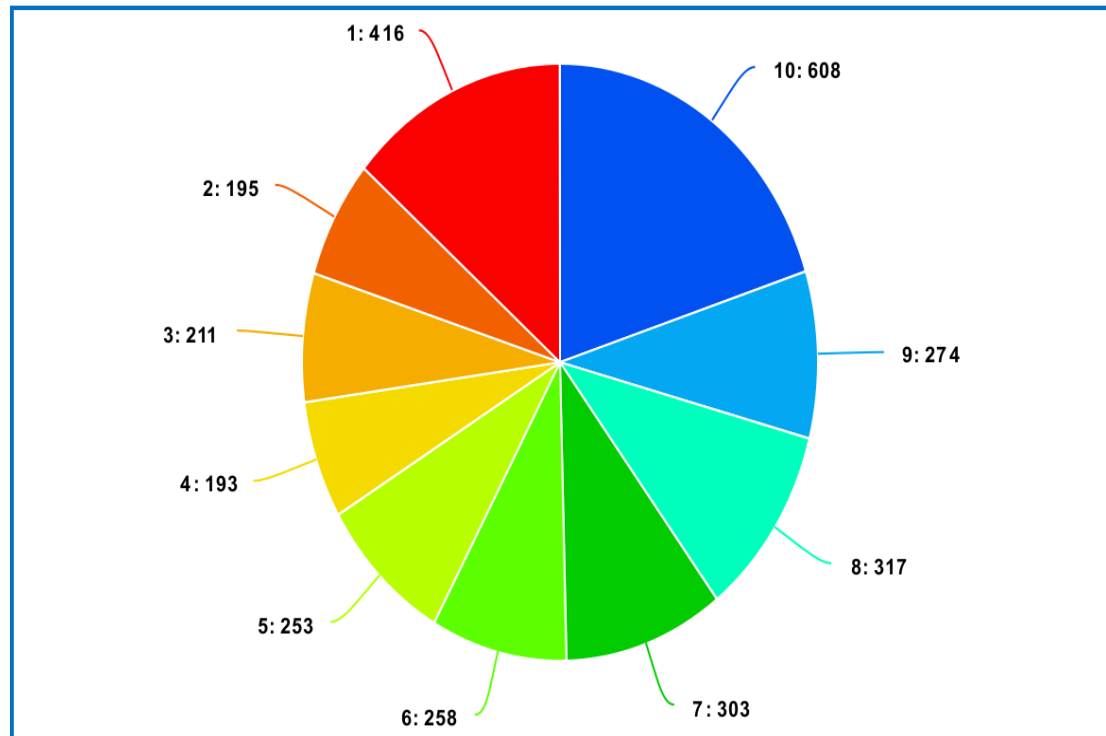

Leijonakuningas (1994)

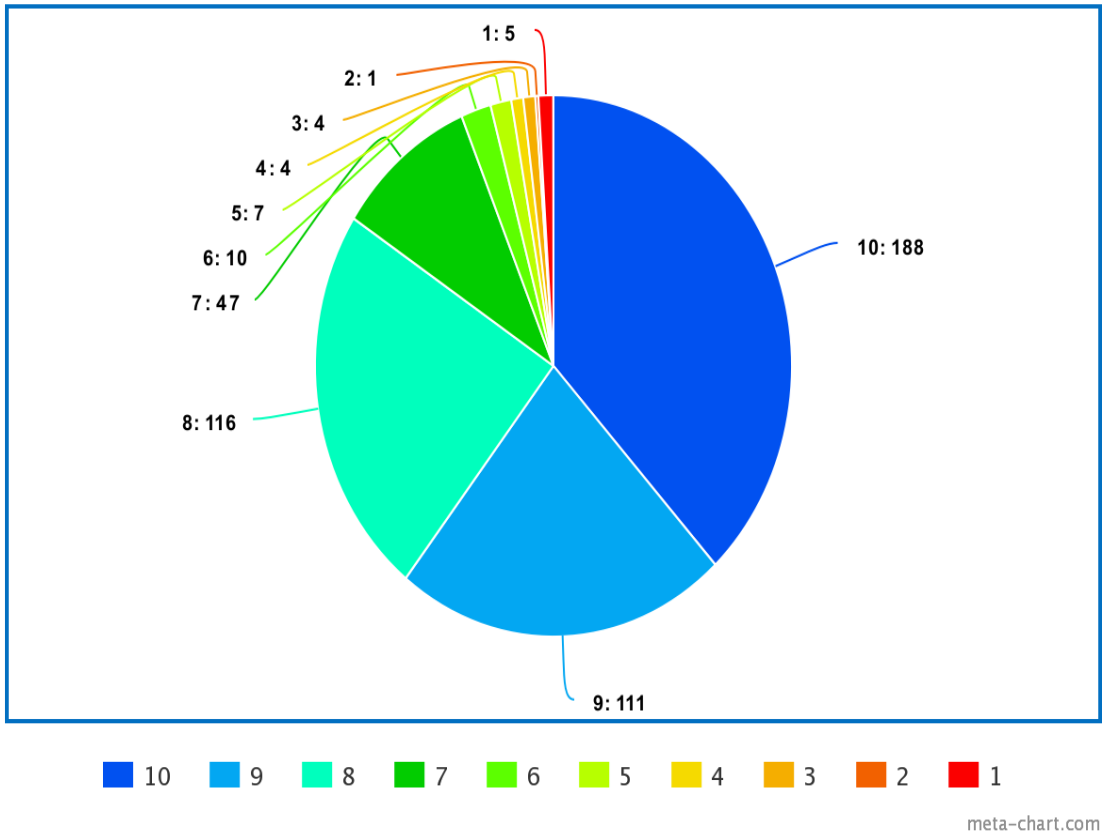
meta-chart.com

Leijonakuningas (2019)

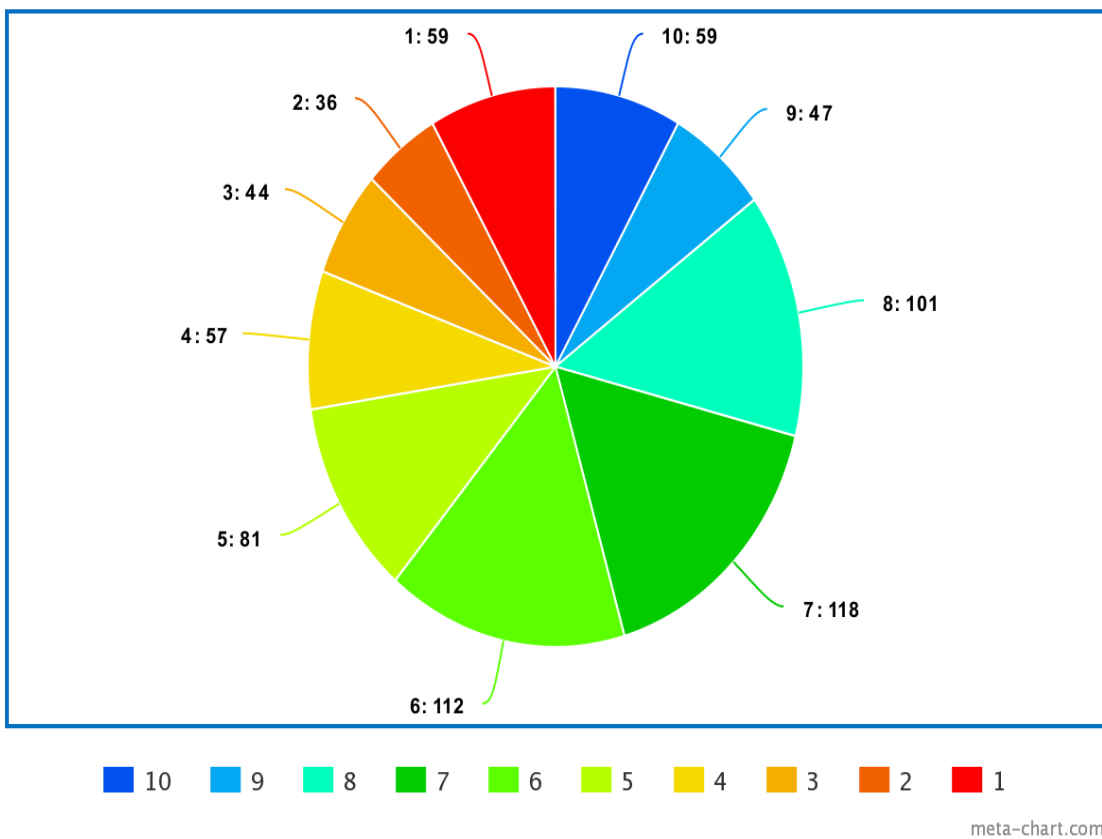

meta-chart.com

Robocop (1987)

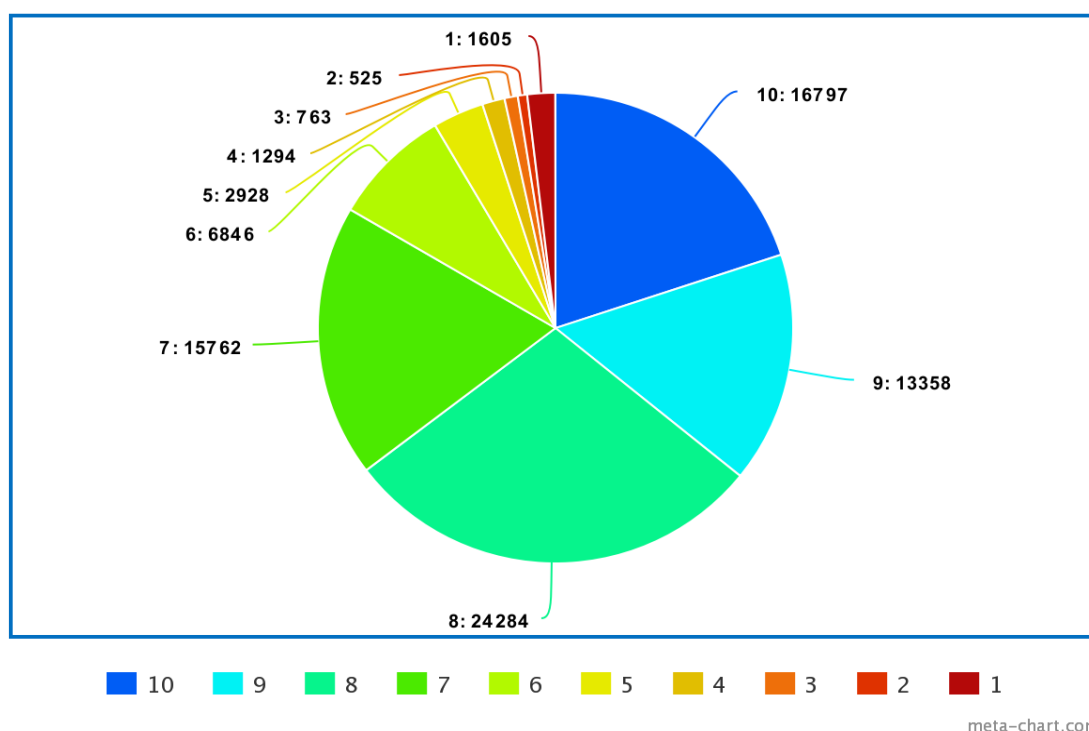

Robocop (2014)

Arvostelujen antamat pisteet nostavat esiin useita huomiota, vaikka määrällisesti arvostelijoiden määrä eroaa kaikkien arvostelujen välillä huomattavasti. Kaaviot kuitenkin paljastavat lukujen lisäksi myös sen, kuinka suuri määrä tiettyjen pisteiden antamat arvostelijat ovat kokonaisuudesta. Tällä tavalla on myös helpompaa erottaa Lipsettin tyyliin jakamia arvostelijoita kolmeen eri ryhmään: Päteviin/tyytyväisiin arvostelijoihin, päteviin/pettyneisiin arvostelijoihin ja vahingollisiin arvostelijoihin (violator reviewers)⁵⁰. Oletettavasti arvostelujen pisteiden keskivaiheilla on enemmän laadukkaita arvosteluita, jättäen ääripäihin enemmän tunteella kirjoitettuja arvosteluita, joiden kirjoittajat ovat jopa puolustaneet faniuden kohdettaan tai hyökänneet heidän silmissään olevan inhokin kimppuun huonolla arvostelulla.

Samankaltainen tapahtumasarja on huomattavissa myös pelkissä pisteytyksissä, mutta ero on silti huomattavissa arvostelujen kanssa annettuihin pisteisiin. Pisteiden jakautuneisuus on hieman tasaisempaa. Yleisesti kaaviot näyttävät pisteytyksissä siis enemmän reboottien arvostelujen kartalta, jossa pisteet on jakautuneet enemmän tasaisesti eikä täydelliset arvostelut dominoi alkuperäiselokuvien pisteiden määrää.

Pisteytyksissä näkyy sama efekti, vaikka pisteet ovatkin jaettu hieman tasaisemmin keskelle ääripäistä. Kuvassa King Kongin (1933) pisteytykset. Kuva tehty Meta-Chart.com sivustolla.

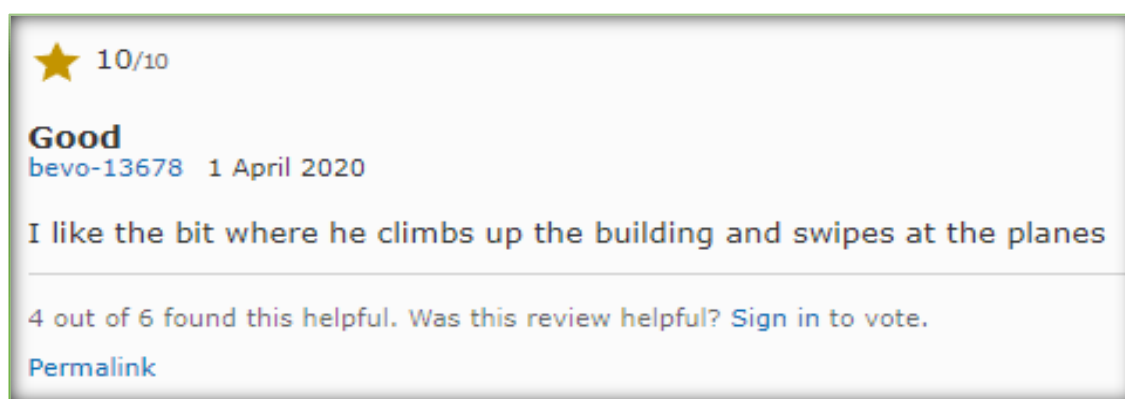
⁵⁰ Lipsett 2013, 5.

Vaikka negatiiviset arvostelut ovat yhä pienemmässä roolissa, on pisteiden antaminen jakautunut huomattavasti enemmän. Näyttää siltä, että myös henkilöt, jotka antoivat elokuville täydet pisteet, arvostelevat tunteillaan. Arvostelujen tulokset ovat siis suuressa roolissa, ja siksi niihin perehtyminen on tärkeää. Ääripääarvostelut nostavat esille paremmin arvostelijoiden motivaatioita arvostella elokuvia.

4.1 Positiiviset arvostelut hallitsevat alkuperäisteoksia

Jo ensi silmäyksellä on huomattavissa yksi suuri eroavaisuus alkuperäisten ja reboottien välillä. Täydellisten pisteiden arvostelut ovat huomattavasti yleisempiä alkuperäiselokuvien arvosteluissa kuin reboottien. Alkuperäinen *King Kong* on saanut täydellisiä 10/10 arvosteluja 216 kappaletta, kun taas reboot sai 87. *Leijonakuninkaan* arvosteluissa täydellisiä arvosteluja on melkein sama määrä, mutta prosentuaalisesti alkuperäsiteos on saanut huomattavasti enemmän 10/10 arvosteluja. Myös *Robocopin* tapauksessa sama tapaus on toistunut, jättäen alkuperäiselle 188 täydellistä arvostelua ja rebootille 59. Ero on huomattava jokaisessa elokuvassa, ja täydellisten arvostelujen määrä vaikuttaa suuresti elokuvan yleiseen keskiarvoon sivustolla.

Kymmenen pisteen arvostelut ovat harvinaisia ammatillisten arvostelijoiden arvosteluissa, sillä yleisesti 10/10 arvostelu viittaa täydellisyyteen. Arvostelujen takana olevat tunteelliset syyt ovat siis suuressa roolissa näitä arvosteluja, ja varsinkin alkuperäisversioiden arvosteluissa nämä syyt ovat näkyvillä arvostelujen tekstissä itsessään. Suurimmassa osassa näitä arvosteluja ei käydä läpi kritiikkiin sisältyviä eri vaiheita ollenkaan⁵¹.

Esimerkki 10/10 arvostelusta, josta ei ole nähtävissä objektiivista näkökulmaa tai minkäänlaista kuvausta elokuvan eri osa-alueista. Kuvankaappaus King Kongin (1933) arvosteluista IMDB-sivustolta

⁵¹ Rosenqvist 2020.

AntConcilla arvosteluja läpi käydessä huomioon nousee useampia huomioita. Yhtenä päähuomiona on sanan ”Best” (Paras) käyttö. Elokuvan kommentoiminen parhaaksi kyseenalaistaa arvostelujen kritiikkiperän. Normaalisti superlatiiveja ei käytetä ammatillisissa arvosteluissa. Sanan ”paras” takana piilee suuri määrä tunteita, joita ei institutionaalisessa taidekritiikissä näytetä. Tietysti yhdistettynä 10/10 ja paras viittaavat elokuvan jonkin ominaisuuden tai jopa kokonaisuuden täydellisyyteen henkilön subjektiivisesta näkökulmasta, mutta tämänlaiset arvostelut sisältävät taidekritiikin ammattimaisuuden sijasta usein jotakin muuta ja siksi niitä on tärkeä pitää fanien käytöstä kuvaavina tekijöinä. Elokuva-arvostelujen takana piilevät motivaatiot paljastuvat kun arvosteluja alkaa analysoida tarkemmin.

Sanan käytölle on kuitenkin toinenkin syy, joka menee yhteen metodini kanssa. Sana ”best” on superlatiivi, mikä tosiaan tarkoittaa sen olevan paras jossakin. Tämä jo itsessään on vertaava sana, sillä sitä ei voida käyttää vertaamatta sitä niihin, jotka eivät kirjoittajan mielestä ole parhaita. Scheible on tutkinut superlatiiveja ja hän teki esimerkin superlatiivista ”Sinivalas on suurin nisäkäs”, mikä on vertaileva lause kaikkiin muihin nisäkkäisiin⁵². Tällä tavalla myös esimerkkilause ”This movie is the best” vertailee arvosteltua elokuvaa muihin lajityypin elokuviin ja elokuvan eri versioihin. Tämä efekti tulee selvemmäksi arvosteluissa, joissa vertaus ei ole kirjoitettu superlatiivin kanssa niin piiloon kuin muuten. ”The original is still the best” vertaa tässä tapauksessa vahvemmin elokuvien versioiden sisällä kuin yleisesti lajityypin sisällä. Kaikkien superlatiivien käyttö arvosteluissa siis on vertailevaa jopa tietoisesti tai tiedottomasti.

Usein tunteet johtavat edellämainittuihin arvosteluihin. Fanius on yksi tapa selittää ylipositiiviset arvostelut, mutta varsinkin lapsuudessa nähtyjen elokuvien myötä esiin nousevat affektit ovat suuressa osassa arvostelujen suhteen. Aikaisemmin mainitun Zembylasin tutkimuksen mukaan affektit ovat indikaattoreja siitä, miten ihmiset ovat välittämättä eteenpäin eri sisältöjä, tässä tapauksessa se olisi tietoa⁵³. Tässä tapauksessa tiedon salaamisen syynä olisi mahdollisesti tiedon tarpeettomuus arvostelijan näkökulmasta, sillä arvostelijan mielestä elokuva on virheetön. Samalla elokuvan liikaa

⁵² Scheible 2007.

⁵³ Zembylas 2007.

selitystä saatetaan välttää, sillä se voisi ohjata sivulla käyvän henkilön pois elokuvan katsomisesta.

Muita huomionarvoisia löytöjä AntConcilla oli sana ”recommend” (suositella).

Taidekritiikin arvostelussa voi käyttää kyseistä sanaa jos haluaa kertoa tietyille ryhmälle elokuvan sisältävän materiaalia, josta kyseisessä ryhmässä olevat henkilöt nauttivat enemmän. Tietysti jos sanaa sen sijaan käytetään ilman selitystä suosittelun syyllä, on suosittelu toimenä normaalin ammatillisen kritiikin vastainen teko. Ammatillisessa taidekritiikissä ei pitäisi olla ”suositellen elokuvaa” yksinään, sillä arvostelijan työnä ei ole suositella elokuvaa, vaan arvostella se niin, että lukija osaisi itse tehdä päätöksen, haluaako hän kokea teoksen vai ei.

Arvosteluista löytyi myös näyttelyä tarkoittava sana ”acting” 891 kertaa.

Tämänkaltainen sana on usein osana oikeaa elokuvakritiikkiä, sillä elokuvan näyttelijöiden tekemä työ on keskeisenä osana elokuvanautintoa. Sanaa esiintyy arvosteluissa yhteensä 232 kertaa ”Great” (mahtava) ja ”Good” (hyvä) kanssa. Elokuviin eri osa-alueita käsittelevät arvostelut voidaan laskea laadukkaiksi arvosteluiksi ainakin tietyssä suhteessa, sillä niissä yritetään purkaa elokuvien eri osuuksia ja kertoa niistä. Vaikka kyseisten arvostelujen takana olisikin tunteelliset syyt, ne täyttävät jo yhden keskeisen osan taidekritiikistä⁵⁴.

Syy alkuperäiselokuvien positiivisiin arvosteluihin ja varsinkin täydellisiin 10/10 arvosteluihin on mahdollista selvittää yhdistämällä kaksi näkökohtaa toisiinsa.

Ensimmäiseksi on otettava huomioon täydellisten arvostelujen takana olevat henkilöt. Taidekritiikin puutteesta kärsivät arvostelut on helppo kategorisoida faniarvosteluiksi, sillä niiden takana piilevä motivaatio on levittää elokuvan nimeä eteenpäin muille nähtäväksi. Yksinään arvostelut eivät herättäisi huomiota, mutta massana ne alkavat nostaa elokuvan keskiarvoa huomattavasti. Tätä voi katsoa eräänlaisena positiivisena versiona arvostelupommituksesta, jossa keskiarvoa yritetään nostaa laskemisen sijaan⁵⁵.

Toisena huomiona on elokuvien keskiarvon vaikutus niiden myyntiin. Positiiviset arvostelut keskimäärin nostavat elokuvan keskiarvoa huomattavasti, mutta tästä itsensä ei olisi hyötyä faneille ryhmänä, lukuunottamatta tärkeää yhteisyyden tunnetta, joka on faniuden tärkeä sosiaalinen ulottuvuus; yhteinen faniuden kohde yhdistää ihmisiä

⁵⁴ Rosenqvist 2020.

⁵⁵ Tomaselli et al. 2020.

Internetin välityksellä. Tutkimukset kuitenkin todistavat sen, että pisteytyksillä ja arvosteluilla on vaikutusta elokuvien rahalliseen menestymiseen⁵⁶.

Fanien yhtenä tarkoituksena on siis vaikuttaa elokuvien myyntiin positiivisesti nostamalla sen keskiarvoa ja antamalla siitä arvosteluissa hyvän kuvan samalla hakien lisää faneja heidän suosimalleen elokuvalle. Tämä vahvistaa elokuvien fanien kuvaa myös omasta ryhmästä ja taas kerran toimii eräänlaisena tapana ”pitää puhtaana” omaa faniuttaan ryhmän sisällä⁵⁷. Positiivisten arvostelujen antaminen faniuden kohteelle on helposti yksi näistä toimista.

Positiivisten arvostelujen keskeisenä osana on tunteet elokuvia kohtaan. Näissä esimerkeissä positiiviset tunteet keskittyvät enemmän alkuperäisteoksiin kuin rebootteihin. Arvosteluissa ei myöskään ole näkyvissä kritiikin perusteita, vaan arvostelut vaikuttavat enemmän mielipidekirjoituksilta. Suurena osana tätä ilmiötä on ryhmän yhtenäisyyden ylläpito.

Positiivisten arvostelujen puolelta voi helposti nähdä suurimmaksi osaksi vahvistavien fanien arvosteluja reboottien puolelta. Heidän lisäksi myös muutamat uudistavat fanit ovat saattaneet nauttia rebootista, jos sen sisällä tapahtunut muutos on ollut heidän mielenkiintojensa kohtainen. Tämä saattaa myös kääntyä toisinpäin negatiivisissa arvosteluissa, jolloin reboot menettää vahvistavat fanit muutosten takia. Vahvistavat fanit saattavat myös haluta vahvistaa alkuperäiselokuvan roolia, tehden siitä nimensä tärkeimmän version. Esimerkiksi *Robocopin* tapauksessa määräävä versio olisi 1987 vuonna tehty elokuva, ja 2017 vuoden elokuvaa pidettäisiin sivutuotteena tai epäonnistuneena versiona. Tällainen ajatusmaailma voi taas liittyä edellä mainittuun fanien puhtaushaluun, vaikka tässä tapauksessa kohteena olisikin itse faniuden kohde faniryhmien sijasta.

Positiiviset arvostelut vaikuttavat suuresti tunnepohjaisilta kirjoituksilta, joiden tarkoituksena on ylläpitää suosikkielokuva korkeassa arvossa. Tämän eteen arvostelijat kirjoittavat mainoslauseilta vaikuttavia arvosteluja, joiden tarkoitus on keskiarvon noston lisäksi ehdottaa elokuvaa lukijoille.

⁵⁶ Riegner 2007.

⁵⁷ Bernache-Assollant et al. 2011.

4.2 Negatiiviset arvostelut rebootteja koskevana ilmiönä

Päinvastainen ilmiö on selvästi tapahtunut uusintaversioissa, sillä 1/10 arvostelujen määrä on huomattavasti korkeampi kaikissa uusintaversioissa. King Kongin alkuperäisversio oli saanut yhden 1/10 arvostelun 566 arvostelusta, kun taas sen uusintaversiolla on samoja arvosteluja 94 kappaletta sen 1068 arvostelusta, yltäen noin 9% arvostelujen määrästä. *Leijonakuninkaan* alkuperäisversion huonoimmat arvostelut kertaantuvat noin 1% arvostelusta kun taas rebootin arvosteluissa niitä on jopa 13% kokonaisarvosteluista. Myös *Robocopilla* tämä sama efekti näkyy, antaen alkuperäiselle elokuvalla alle prosentin verran negatiivisimpia arvosteluja, kun taas rebootille 8% verran. Tietysti päinvastoin myös huonoimmat arvostelut haittaavat elokuvan keskiarvoa eniten, tiputtaen sitä alemmas suurella määrällä, mikä usein on elokuvien fanien tapa taistella periaatteellista ”vihollista” vastaan. Tapauksista riippuen edellämainittu vihollinen saattaa olla uusi elokuva eri brändiltä tai aiheeseen liittyen reboot rakastetulle elokuvalla.

Vastaanotto rebootteja vastaan on ollut huomattavasti rankempi. Tämä näkyy negatiivisten arvostelujen lisäksi sillä, että niiden arvosteluissa on prosentuaalisesti huomattavasti vähemmän hyviä arvosteluja. Tämä toimii todisteena siitä, miten suhtautuminen rebootteihin on paljon kriittisempää ja negatiivisempää kuin alkuperäisiin.

Mielenkiintoinen huomio AntConcin avulla tulee sanasta ”worst”(huonoin). Sana esiintyy arvosteluissa yhteensä 232 kertaa, joista 189 kertaa on uusintaversioista. Sanan kollokaatiohaulla sana ”movie” (elokuva) esiintyy uusintaversioiden tapauksessa 49 kertaa. Yhdistäen uusintaversioiden 1/10 arvostelujen määrän tähän informaatioon on helppo päätellä, että suurin osa sanan ”worst” käytöistä esiintyy näissä arvosteluissa. Samoin kuin ”best” (paras), se kuvaa ääripäätä. Se on usein lisäksi käytetty sana varsinkin tunteella kirjoitetuissa arvosteluissa, joissa objektiivisuuteen pyrkivä näkökulma jää käyttämättömäksi.

Näissäkin tapauksissa superlatiivi on taas suuressa osassa arvosteluja. Sen esiintyminen tällä kertaa vertaa elokuvaa eri suunnasta. Tällä kertaa arvostelujen kohteena ovat arvosteltua elokuvaa ”paremmat” elokuvat, joihin tätä superlatiivissa ”huonoimpaa” elokuvaa verrataan. Teon tarkoitusperä pysyy siis samana, superlatiivivia käytetään vertailemaan elokuvaa muihin lajityypin tai elokuvasarjan elokuviin. Teko on siis taas kerran vertaileva jo alkuaskeleilla.

Negatiivisimpien arvostelujen kieli on myös huomioitavaa. Kielenkäyttö on huomattavan provosoivaa ja muutamissa tapauksissa sisältää kirjoitusvirheitä. Alla olevassa esimerkissä ensimmäinen arvostelu sisältää useampia huomioita väärästä kielenkäytöstä. Arvostelija aloittaa lauseen väärällä sanalla, sillä sana ”worst” kuuluisi kyseiseen paikkaan oikeassa kielessä. Virkkeessä ei myöskään ole pistettä tai pilkkua, joka tekee tekstistä hankalalukuisempaa. Toisessa esimerkissä provosoiva teksti on huomattavissa. Kumpikaan arvostelu ei sisällä oikean kritiikin perusteita ollenkaan.

1/10

horrible

ewkelly74 11 August 2019

Worse piece of garbage ever don't waste your money

35 out of 51 found this helpful. Was this review helpful? [Sign in to vote.](#)

[Permalink](#)

1/10

Just a souless cashgrab

flyhardy 11 August 2019

Just pls dont watch this trash, save your cash to better movie. Almost fell asleep

30 out of 43 found this helpful. Was this review helpful? [Sign in to vote.](#)

[Permalink](#)

Esimerkkejä 1/10 arvosteluista, joissa tunteet ovat enemmän pinnalla, ja ammattimaisuus jäänyt taakse. Kuvankaappaus IMDb-sivustolta.

”Acting” (näyttely) esiintyy huonoissa arvosteluissa ”bad” (huonon) ja ”terrible” (kamalan) kanssa 88 kertaa. Positiivisissa arvosteluissa kuvattiin siis ainakin näyttelyä enemmän AntConcin kollokaatiohaun mukaan. Tämän ilmiön voi esimerkiksi selittää 1/10 arvostelujen tapa oikaista arvostelu sanomalla siitä esimerkiksi ”Tämä on huonoin elokuva ikinä”, joka arvostelijan puolelta kertoo kaiken hänen mielestään tarpeellisen informaation.

Sana ”writing” (käsikirjoitus) esiintyy negatiivisten sanojen kanssa sen sijaan huomattavasti enemmän. Sana esiintyy käytettynä 123 kertaa, joka on vähemmän kuin näyttelyä kuvaavat käyttökerrat, mutta sanaa ei kollokaatiohaun avulla esiinny

kertaakaan positiivisten sanojen kanssa. Negatiivisissa arvosteluissa siis käydään enemmän läpi elokuvan käsikirjoitusta kuin positiivisissa. Tämä voi olla osa vertailua alkuperäisen ja rebootin välillä. Käsikirjoitukseen kiinnitetään huomiota enemmän, jos se eroaa alkuperäisestä. Tämän tapahtumasarjan voi selittää affektit, joiden takia arvostelijat näkevät tärkeäksi jakaa informaatiota elokuvan käsikirjoituksesta, kun se on muutettu alkuperäisestä. Tutkimusten mukaan affekteja katsotaan eräänlaisena ”tahmaisuuksena”, mikä pitää faniryhmiä koossa⁵⁸.

Yhden tähden arvostelut ovat samankaltaisia täydellisiin arvosteluihin siinä suhteessa, että ne ovat molemmat ääripäitä. Tämä tarkoittaa sitä, että suurin osa arvosteluista on todennäköisesti tehty tunnepohjaisesti ja niiden sisältö suurimmilta osin ei täytä elokuvakritiikin eri pisteitä⁵⁹. Arvostelijoiden tyyli muistuttaa huomattavasti vahingollisten arvostelijoiden luokitusta. Oikeaa kritiikkiä on nähtävissä osassa negatiivisia arvosteluja, mutta mitä lähemmäs ääripäätä mennään, sitä useammin arvostelijan tunteet ovat suuremmissa osassa arvostelua, jolloin motivaationa näkyy jopa ärsyntyminen tai pahamielinen agenda elokuvaa kohtaan.

Negatiivisissakin arvosteluissa on siis näkyvillä kriiikillisesti verraten laadullisia elementtejä. Kaikki negatiivisiksi määriteltävät arvostelut eivät tietystikään ole antaneet 1/10 arvosteluja. Elokuvan eri osa-alueita arvostelleet arvostelut ovat harvemmin antaneet elokuvalla huonointa mahdollista arvostelua. Sen sijaan suuri määrä sanan ”worst” (huonoin) käytöistä näkyi 1/10 arvostelujen lähellä, ja niissä arvosteluissa on harvemmin selitetty elokuvaa sen tarkempaa.

Negatiivisista arvosteluista välittyvä asenne elokuvia kohtaan on oletetusti vastakohta täydellisten arvostelujen motivaatiosta. Elokuvien pisteytystä haitataan arvosteluilla faniryhmän toimesta. Tämä on monissa tapauksissa 1/10 arvostelujen jatkuvaa lähettämistä joka usein pudottaa keskiarvoa huomattavan määrän. Fanitapauksissa tämä puhdistaa fanien kuvaa omasta ryhmästään ja vahvistaa sitä.

Huonojen arvostelujen määrän voi verrata pisteytyksiin, ja johtopäätös on, että suurin osa heikoista arvioista on rebooteista. Tämä päätelmä vahvistuu, kun katsoo reboottien 1/10 arvostelujen sisältöä. Sana ”worst” (huonoin) esiintyy näissä arvosteluissa 99 kertaa 569 arvostelusta (n.17% arvosteluista). Se on melkein puolet sanan toistumisen kokonaismäärästä kaikkia arvosteluja katsoen. AntConcin haun mukaan reboottien 569

⁵⁸ Garde-Hansen 2013, 33.

⁵⁹ Rosenqvist 2020.

matalimpien pisteiden arvosteluissa sana ”original” (alkuperäinen) mainitaan jopa 555 kertaa. Määrällisesti katsoen tämä tarkoittaa, että melkein jokaisessa 1/10 arvostelussa verrattaisiin alkuperäistä elokuvaa reboottiin, eli päälle 97% arvosteluista.

Tämänlainen vertailu on erittäin tyypillistä faneille. Fanit saattavat samaan aikaan kannattaa ja kritisoida faniuden kohdettaan⁶⁰. Tässä tapauksessa monet alkuperäisten elokuvien kannattajista omistaa huomattavan määrän fanien ominaisuuksia, vaikkei he välttämättä kategorisoisikaan itseään faneiksi. Arvostelujen toinen tarkoitus voi tulla selville vertaamalla arvostelijoiden käytöstä fanien luontaiseen käytökseen.

Arvostelujen tarkoituksena on ohjata kuluttajien huomio rebootista alkuperäiseen arvostelemalla elokuva huonoksi. Ohjaus tulee vielä enemmän selväksi alkuperäisen elokuvan maininnan määrän mukana. Jenkinsin mukaan fanit usein harjoittavat heidän valtaansa faniuden kohteiden ympärillä, usein muokkaamalla teokset heidän halujensa näköisiksi⁶¹. Arvostelujen taustalla voi siis myös olla pääsyynä teoksen nimen säilyttäminen samana. Fanit ja tässä tapauksessa alkuperäisen elokuvan kannattajat haluavat pitää vaikkapa *Robocopin* tapauksessa 1987 vuonna tehdyn elokuvan *Robocopin* olemuksen määrittävänä elokuvana. Elokuva tunnetaan kulttihittinä, mikä faneille ja kannattajille vaikuttaa enemmän heidän omistuksessaan olevalta teokselta.

Eri brändien välisten elokuvien arvosteluissa fanien välinen kiistely on eroavaa reboottien ja alkuperäisteosten kiistelystä. Esimerkiksi *King Kong* -elokuvien vertailu *Godzilla*-elokuvaan on neutraalimpaa ja kilpailevaa hyökkäävän ja negatiivisen sijaan. Kritiikki ja negatiiviset tunteet ovat suurimmaksi osaksi keskittyneitä vain rebootteihin, samalla kun alkuperäisteokset jätetään useammin rauhaan. Taistelu on siis yksipuolista, eikä rebootit juurikaan omista vahvaa faniryhmää ainakaan tällä hetkellä. Jos elokuvista tulee uudempi versio tulevaisuudessa tämä tulos voi vielä muuttua, jolloin elokuvan uusimman version päälle saattaa käydä molempien aikaisempien elokuvien faniryhmät.

Ääripääarvostelut sisältävät huomattavan määrän tunteita ja mielipiteitä, joka huomiona on samankaltainen positiivisten arvostelujen kanssa. Käsikirjoituksiin huomiota on kuitenkin nostettu enemmän, hyvin mahdollisesti sen takia, että ne eroavat alkuperäisteoksesta enemmän varsinkin *Robocopin* ja *King Kongin* tapauksissa. Useiden arvostelujen kirjoittelumuoto on huomattavan provosoivaa, joka on yleinen piirre fanien arvostelupiireissä.

⁶⁰ Hills 2003, 29.

⁶¹ Jenkins 2006, 59.

Aineiston kautta on myös helppoa sanoa, että reboottien arvostelujen takana olisi pettyneet ”vahvistavat” fanit. Tämä näkyy esimerkiksi huonojen arvostelujen kohdalla alkuperäisen elokuvan maininnan toistuvuudessa. Alkuperäistä elokuvaa vahvistaneet fanit eivät kaikki ole nauttineet reboottien uusista muutoksista, ja ovat nyt itse menemässä vastaan kyseisiä muutoksia. Uudistavien fanien tapauksessa tapahtuma on hankalampi. Reboottien arvosteluista ei löytynyt mitään mikä vahvistaisi uudistavien fanien negatiivisen suhtautumisen elokuvaan.

Arvostelijoiden antama vastaanotto elokuville on siis huomattavasti eroava alkuperäisten elokuvien ja reboottien välillä. Rebootit ovat jo silmällä nähtävissä saaneet huonommat keskiarvot joiden syynä on isossa osassa alkuperäiselokuvien fanien halu pitää alkuperäinen teos määräävänä versiona elokuvista. Samaan aikaan tämä toimii fanien sisällä identiteettiä vahvistavana tekona. Useammat ääripään arvostelut ovat myöskin tunteella kirjoitettuja, eikä niissä ole elokuvakritiikille ominaisia piirteitä ollenkaan.

5. Lopuksi

Tässä tutkimuksessa tutkin kolmen elokuvan alkuperäisversion ja rebootin käyttäjäarvosteluja IMDB-sivustolla. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millä tavoilla rebootteja käsitellään arvosteluissa. Arvosteluja oli huomattavan suuri määrä, joten käytin apunani sanapilviä ja AntConc-ohjelmaa saadakseni selkeämpiä tuloksia.

Arvosteluja tutkimalla sai selville, että niin kuin elokuvat aikoinaan vaikuttivat arvostelijoiden elämään tavalla tai toisella, yrittävät nyt arvostelijat vaikuttaa elokuvan maineeseen arvosteluilla. Tämä sisältää esimerkiksi erilaisia tapoja puolustaa tykättyä elokuvaa. Eniten toistuva tapa puolustaa elokuvan nimeä näissä arvosteluissa on uuden elokuvan päälle käyminen. Tämä näkyy esimerkiksi elokuvien keskiarvossa. Kaikkien elokuvien pisteellinen keskiarvo on alempi rebooteilla. Tämän lisäksi reboottien arvosteluissa käydään useasti vertailuja alkuperäisen kanssa.

Rebooteista pitävät henkilöt puolustavat niitä väittämällä arvosteluissa esimerkiksi negatiivisten arvostelijoiden olevan jumissa muistoissaan, tällä tavalla kyseenalaistaen heidän kykyään arvostella. Arvosteluja käytetään osalta periaatteelliseen väittelyyn ”fanien ja epäfanien” välillä. Arvosteluissa käydään usein läpi, mitä toisessa

elokuvassa tehtiin paremmin kuin toisessa (esimerkiksi rebootissa paremmat erikoisefektit, alkuperäisessä parempi tunnelma jne.).

Vertailut eivät kuitenkaan jää pelkästään elokuvasarjojen sisälle. Myös lajityyppikohtaisesti elokuvia verrataan toisiinsa useasti. Tämä näkyi esimerkiksi *King Kongin* arvosteluissa, jossa Godzilla alettiin mainita. *Godzilla*-elokuvan lajityyppi on lähellä *King Kongin* omaa, ja siksi elokuvien vertailu on luontevaa. Samalla tavalla kuin aikoinaan *Godzilla*-elokuvat nähtiin alkuperäisen *King Kong* -elokuvan vastustajana, saa reboot saman vastustajan roolin alkuperäistä vastaan. Tämä on selitettävissä aikaisemmin mainitulla fanipuhtauden teoriolla, jossa fanit yrittävät identifoida itseään määrämällä faniuden sisällä hyväksyttävät ja hyväksymättömät teot.

Useimmiten uskollisemmat rebootit saavat enemmän negatiivisia arvosteluja kimppuunsa. Tämä näkyy *Leijonakuninkaan* ja *Robocopin* arvosteluissa. *Kong- Skull Island* (2017) on jätetty esimerkiksi alkuperäisen elokuvan arvosteluissa suurimmilta osin rauhaan, varmastikin sen muista *King Kong* -elokuvista eroavuuden takia. Uskollisempia elokuvia usein arvostellaan jokaisesta muutoksesta samaan aikaan kuin siitä, että sen olemassaolo on turha sillä se ei tee mitään suoranaisesti uutta. Tämä on todettu tutkimuksissa myöskin, ja on yksi pääsyyistä, miksi joillakin henkilöillä on vastahakoisuutta reboottien tekemiselle. Niiden vastaanotto faneilta on usein negatiivista, varsinkin jos teos ei onnistu koskettamaan yleisöä samalla tavalla kuin alkuperäinen.

Suuri osa vertailevista arvosteluista on selitettävissä faniudella ja affekteilla. Monet arvosteluista sisältää jopa viittauksia siihen, mainiten nähneensä elokuvan nuorena tai että miten toinen versio elokuvasta on heidän suosikkielokuvansa. Faniitus elokuvaa johtaa suoraan vertaileviin asemiin, mutta elokuvan ympärillä olevat affektit ovat todistetusti usein aiheuttaneet tunteellisesti latautuneita toimia eri medioissa.

Useimmat arvostelut jakautuivat positiivisiin ja negatiivisiin arvosteluihin. Harvat arvostelut antoivat elokuville keskinkertaisia tai heikompiä pisteitä, vaikuttaen elokuvien keskiarvoon usein jopa ylimääräisen positiivisilla tai negatiivisilla pisteytyksillä. Kirjotetuista arvosteluista erillään olevissa pisteytyksessä negatiiviset arvostelut laskivat pistemäärän 4 pisteen paikkeille, kolmen ja kahden pisteen arvosteluja oli usein vähemmän. Positiivisemmissä arvosteluissa 7-10 pisteiden jakautuneisuus oli melko tasaista. Pisteytyksissä levittynyt jakautuneisuus oli yleisempää kuin kirjoitetuissa arvosteluissa, joissa ääripäät yleistyivät.

Harvat ääripäiden arvostelut saavuttavat normaalin taidekritiikin kriteerejä, usein muuttuen enemmän mielipidekirjoituksiksi. Tämä toistuu kaikkien elokuvien arvosteluissa, ja pisteiden antamisen syitä ei yleensä kerrota kunnolla tai syy ei ole normaalisti hyväksyttävä ammatillisissa arvosteluissa. Tämänlaiset arvostelijat voidaan luokitella vahingollisiksi arvostelijoiksi, jotka arvostelevat elokuvaa henkilökohtaisella elokuvanvastaisella motiivilla. Tämä siis tarkoittaa, että alkuperäisen elokuvan affektit aiheuttavat arvostelijan kirjoittamaan arvostelun uudesta versiosta. Tämä johtaa arvostelun olemaan sisällöltään tunteella ladattu.

Suurena osana arvosteluja on myös halu vaikuttaa elokuvien myyntiin. Hyvien pisteiden toivottava vaikutus olisi nostaa katsojamääriä, kun taas negatiivisten laskea niitä. Arvostelut on nähty vaikuttavan katsojalukuihin, joka voi pidemmällä ajalla johtaa jonkinlaiseenkin muutokseen elokuvan myynneissä. Huonoimpien arvostelujen ryöppy on nimetty arvostelupommitukseksi, jonka tarkoituksena on laskea arvosteltavan asian keskiarvoa alemmaksi.

Superlatiiveja käytetään myös paljon tehovälineinä. Elokuvan ääripääarvosteluissa oli usein nähtävissä jopa sanat huonoin tai paras. Näiden voimakkaiden sanojen käyttö on vertaavaa jo alusta lähtien. Sanan tarkoituksena ei ole pelkästään nostaa arvosteltavaa elokuvaa ensimmäiselle sijalle kyseisessä ominaisuudessaan, vaan samalla olla vertaus jopa lajityypin tai elokuvasarjan muihin elokuviin. Tämä soveltuu sekä positiivisiin, että negatiivisiin arvosteluihin (Esimerkiksi ”paras lajityyppinsä elokuva ja huonoin elokuva sarjassaan”). Ääripääarvosteluissa siis on tapana vertailla elokuvia toisiinsa, vaikka elokuvan reboottia ei mainittaisikaan suoraan.

Reboot harvemmin muuttaa alkuperäisen elokuvan arvosteluja suuresti. Muutamissa arvosteluissa rebootit saatetaan mainita, usein negatiivisessa valossa, mutta vertailu rebootista alkuperäiseen on harvinaista. Tämä oli toisaalta erittäin oletettava lopputulos, sillä usein elokuvasarjan tuotoksia verrataan eniten alkuperäiseen elokuvaan.

Käyttjäarvostelujen ympärillä pyörivää kulttuuria voi katsoa vieläkin syvemmälle, saadakseen esimerkiksi selville arvostelijoiden motiivit sellaisina kuin he itse ne sanallistavat. Tämänkaltaiset tutkimukset ovat nykyään mahdollisia, sillä arvostelukulttuuri on muuttunut huomattavasti käyttjäarvostelujen ilmestymisen jälkeen. Nykyään elokuva-arvosteluja saattaa löytää esimerkiksi YouTube-videoista tai blogikirjoituksista. Nämä saattavat usein toimia uusille arvostelijoille esimerkkinä siitä, millaisia arvostelut ovat, ja sitä kautta muuttaa arvostelukulttuuria ympärillään. Myös

eri lajityyppien elokuvia saatetaan verrata toisiinsa. Tämänkin kaltaista tapahtumasarjaa olisi mahdollista seurata ja se voisi johtaa mielenkiintoisiin tuloksiin. Sen avulla voisi selvittää, mitkä elokuvalajityypit ovat katsojien mielestä samankaltaisia ja tämän vuoksi verrattavissa.

Elokuvat tulevat pysymään tärkeänä osaa kulttuuriamme, ja siksi uskon että käyttäjäarvosteluista löytyy myös tulevaisuudessa tiedon jyvää, mitkä opettavat meille jotakin itsestämme. Internetin elokuva-arvostelukulttuuri on osa laajempaa kulttuuria, ja siksi siinä on nähtävissä oman kulttuurimme asenteita ja trendejä. Vaikka nettiarvostelukulttuurin rooli on pieni kokonaisuuteen verrattuna, on se vuorovaikutuksessa yleiseen sosiaalisen median kulttuuriin, sillä nettiarvostelukulttuurissa tapahtuvat asiat vaikuttavat siihen, miten niistä kommunikoidaan sen ulkopuolella. Tämä toimii myös toisinpäin, muuttaen arvosteluja netissä sen mukaan, miten kommunikaatio toimii sosiaalisessa mediassa. Tästä syystä elokuva-arvostelukulttuuri on relevantti tutkimuskohde myös tulevaisuudessa.

Lähteet:

Kaikki linkit tarkastettu 28.10.2022.

Alkuperäislähteet

King Kong (Merian C. Cooper & Ernest B. Schoedsack, Yhdysvallat 1933) IMDb.com, User reviews, tekijän hallussa.

https://www.imdb.com/title/tt0024216/reviews?ref=tt_urv

Kong: Skull Island (Jordan Vogt-Roberts, Yhdysvallat & Kiina 2017) IMDb.com, User reviews, tekijän hallussa. https://www.imdb.com/title/tt3731562/reviews?ref=tt_urv

The Lion King (Roger Allers & Rob Minkoff, Yhdysvallat 1994) IMDb.com, User reviews, tekijän hallussa. https://www.imdb.com/title/tt0110357/reviews?ref=tt_urv

The Lion King (Jon Favreau, Yhdysvallat & Iso-Britannia 2019) IMDb.com, User reviews, tekijän hallussa. https://www.imdb.com/title/tt6105098/reviews?ref=tt_urv

Robocop (Paul Verhoeven, Yhdysvallat 1987) IMDb.com, User reviews, tekijän hallussa. https://www.imdb.com/title/tt0093870/reviews?ref=tt_urv

Robocop (José padilha, Yhdysvallat 2014) IMDb.com, User reviews, tekijän hallussa. https://www.imdb.com/title/tt1234721/reviews?ref=tt_urv

Kuvat: Boredpanda.com.

https://www.boredpanda.com/lion-king-copy-kimba-disney/?utm_source=google&utm_medium=organic&utm_campaign=organic

Screenrusher.com.

<https://screencrush.com/battle-of-the-robocops/>

<https://screencrush.com/king-kong-vs-godzilla-multiple-endings/>

Sanapilvet: <https://wordart.com/>

Kaaviot: <https://www.meta-chart.com/>

<https://www.canva.com/graphs/>

Lehtiartikkelit:

Denham, H. (2019) *'Lion King' has been clouded by intellectual property controversy for 25 years. Here's the story behind it*, The Washington Post.

<https://www.washingtonpost.com/business/2019/07/26/lion-king-has-been-clouded-by-intellectual-property-controversy-years-heres-story-behind-it/>

Fisher, K. (2019), *The Violent Satire of 'Robocop'*, Filmschoolrejects.com.

<https://filmschoolrejects.com/robocop/>

Nickolai, N. (2019) Elton John Calls 'Lion King' Remake a 'Huge Disappointment', Variety magazine.

<https://variety.com/2019/film/news/elton-john-the-lion-king-disney-1203373678/>

Sherlock, B. (2021) *10 Terrifying Action Movies That Border On Horror*, Screenrant.

<https://screenrant.com/violent-action-movies-incorporate-elements-horror-genre/>

Talonen, K. (2018) *Elokuvakriitikko "Yhden tähden Maskulaa" ei lempinimi haittaa: "Mestariteoksia syntyy elokuvan parissa yhtä harvoin kuin kirjallisuudessa tai kuvataiteessa"*, Yle. <https://yle.fi/uutiset/3-10477564>

Tutkimuskirjallisuus:

Arora, P. & Chaudhari, M. (2021) *A qualitative study of the visual impact of stop-motion animation films on its audience*, International Journal of Modern Agriculture vol. 10, 944. <http://modern-journals.com/index.php/ijma/article/view/803/698>

Battaglia, J. (2010) *Everyone's a Critic: Film Criticism Through History and Into the Digital Age*, The College at Brockport, journalismi, väitöskirja.

Bernache-Assollant I. & Lacassagne, M.F & Braddock, J.H (2011) *Basking in Reflected Glory and Blasting: Differences in Identity-Management Strategies Between Two Groups of Highly Identified Soccer Fans*, Journal of Language and Social Psychology, 381-388.

Cifor, M. (2016) *Affecting relations: introducing affect theory to archival discourse*, Archival Science, 7-31.

Cuelenaere, E. & Willems, G. & Joye, S. (2019) *Remaking identities and stereotypes: How film remakes transform and reinforce nationality, disability, and gender*, European Journal of Cultural Studies, 623-629.

Garde-Hansen, J. & Gorton, K. (2013) *Emotion online: Theorizing affect on the Internet*, Springer, 33.

Gerow, A. (2006) *Wrestling with Godzilla: Intertextuality, childish spectatorship, and the national body*, teoksessa Tsutsui, W. In *Godzilla's Footsteps: Japanese Pop Culture Icons on the Global Stage*, Palgrave Macmillan, New York, 63-81.

Ghaznavi, J & Grasso, K.L & Taylor, L.D (2017) *Increasingly Violent but Still Sexy: A Decade of Central Female Characters in Top-Grossing Hollywood and Bollywood Film Promotional Material*, International Journal of Communication 11, 25.
<https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/4673/1885>

Havard, C.T. & Grieve, F.G. & Lomenick, M.E. (2020) *Marvel, DC, and Sport: Investigating Rivalry in the Sport and Comic Settings*, Social Science Quarterly 101, 1075-1089.

Hennig-Thurau, T. & Wiertz, C. & Feldhaus, F. (2014) *Does Twitter matter? The impact of microblogging word of mouth on consumers' adoption of new movies*, Academy of Marketing Science 43, 375-376.

Herbert, D. (2018) *Film Remakes and Franchises*, Rutgers University Press, 60-61.

Hills, M. (2003) *Fan Cultures*, Routledge, 29.

Jenkins, H. (2006) *Convergence Culture: Where Old And New Media Collide*, New York University press, 59

Jenkins, H. & Tulloch, J. (1995) *Science fiction audiences: Watching doctor who and star trek*, Psychology Press.

Jenkins, H. (1992) *Textual Poachers: Television Fans And Participatory Culture*, New York Routledge, 23.

Kohnen, M.E.S. (2018) *Fannish Affect, "Quality" fandom, and transmedia storytelling campaigns*, teoksessa Click, M.A. & Scott, S. *The Routledge Companion To Media Fandom*, New York Routledge, 337-346.

Köhler, T. & Cortina, J.M. (2021) *Play It Again, Sam! An Analysis of Constructive Replication in the Organizational Sciences*, Journal of Management 47, 488-518.

Lee, Y.J. & Keeling, K.B. & Urbaczewski, A. (2019) *The Economic Value of Online User Reviews with Ad Spending on Movie Box-Office Sales*, Information System Frontiers 21, 829-844.

Lipsett, J. (2013) *"One for the horror fans" vs "An insult to the horror genre": Negotiating reading strategies in IMDB reviews of The Cabin In The Woods*, Slayage: the journal of the Whedon Studies association 10, 5.
https://www.whedonstudies.tv/uploads/2/6/2/8/26288593/lipsett_slayage_10.2-11.1.pdf

Loock, K (2020) *"Reboot, Requel, Legacyquel: Jurassic World and the Nostalgia Franchise"* teoksessa Herbert, D. *Film Reboots*, Edinburgh University Press, 173-188.

- Matthews, P. & Glitre, K. (2021) *Genre analysis of movies using a topic model of plot summaries*, Journal of the Association for Information Science and Technology 72, 1511-1527. <https://asistdl.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/asi.24525>
- Moro, C. & Birt, J. (2022) *Review bombing is a dirty practice, but research shows games do benefit from online feedback*, The Conversation. <https://theconversation.com/review-bombing-is-a-dirty-practice-but-research-shows-games-do-benefit-from-online-feedback-188641>
- Raz, A.E (1999) *Riding the Black Ship: Japan and Tokyo Disneyland*, Harvard University Asia Center, 167.
- Riegner, C. (2007) *Word of Mouth on the Web: The Impact of Web 2.0 on Consumer Purchase Decisions*, Journal of advertising research 47.
- Rosenqvist, J. (2020) *Kritiikki käytännössä*, Widerscreen 1/2020: Taidekritiikki. http://widerscreen.fi/assets/Rosenqvist_12020.pdf
- Scheible, S. (2007) *Towards a Computational Treatment of Superlatives*, teoksessa Biemann, C. & Seretan, V. & Riloff, E. *Proceedings of the ACL 2007 Student Research Workshop*, Association for Computational Linguistics 67-72.
- Sellars, B.B. & Sherrod, D.R. & Chappel-Aiken, L. (2018) *Using word clouds to analyze qualitative data in clinical settings*, Nursing management 49, 51-53. https://journals.lww.com/nursingmanagement/Fulltext/2018/10000/Using_word_clouds_to_analyze_qualitative_data_in.10.aspx
- Sihvonen, L. (2022) *Kimble-lautapelin kestävä tuotesuhde: kulttuurituotteiden uustuotantoprosessit*, Turun yliopisto, digitaalinen kulttuuri, väitöskirja.
- Swales, J.M (1990) *Genre Analysis: English in academics and research settings*, Cambridge University Press.
- Taylor, C (2015) *How Star wars conquered the universe: the past, the present, and future of a multibillion dollar franchise*, Hachette UK.
- Tomaselli, V. & Cantone, G.G. & Mazzeo, V. (2020) *Complex Features In Review Bombing*, teoksessa Antonucci, L. *Third international conference on Data Science & Social Research Book Of Abstracts*, 18.
- Tsao, W.C. (2014) *Which type of online review is more persuasive? The influence of consumer reviews and critic ratings on moviegoers*, Electronic Commerce Research 14, 559-583.
- Zembylas M. (2007) *The affective politics of hatred: implications for education*, Intercultural Education 18, 177-192.
- Zubernis L. & Larsen K (2012) *Fandom At The Crossroads: Celebration, Shame and Fan/Producer Relationships*, Cambridge Scholars publishing.